

PANORAMA

11 JUNI 1942 — No. 24

LOSSE NUMMERS 16 CENT

Teekening H. Glesen

JUNI

PFF... WARM!!

In dit nummer: Neerlands kleinste gemeente!

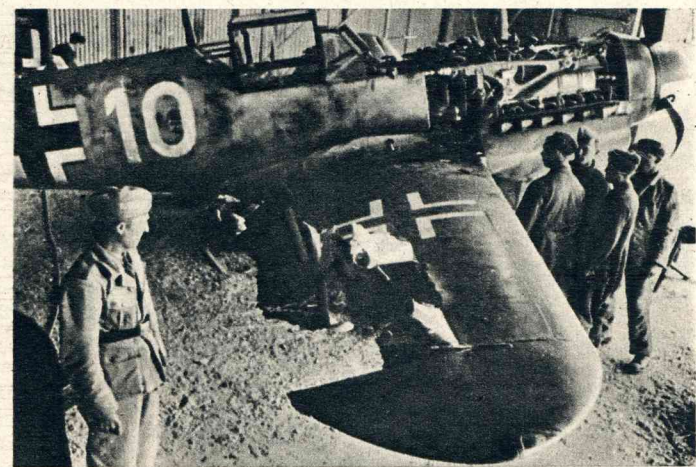
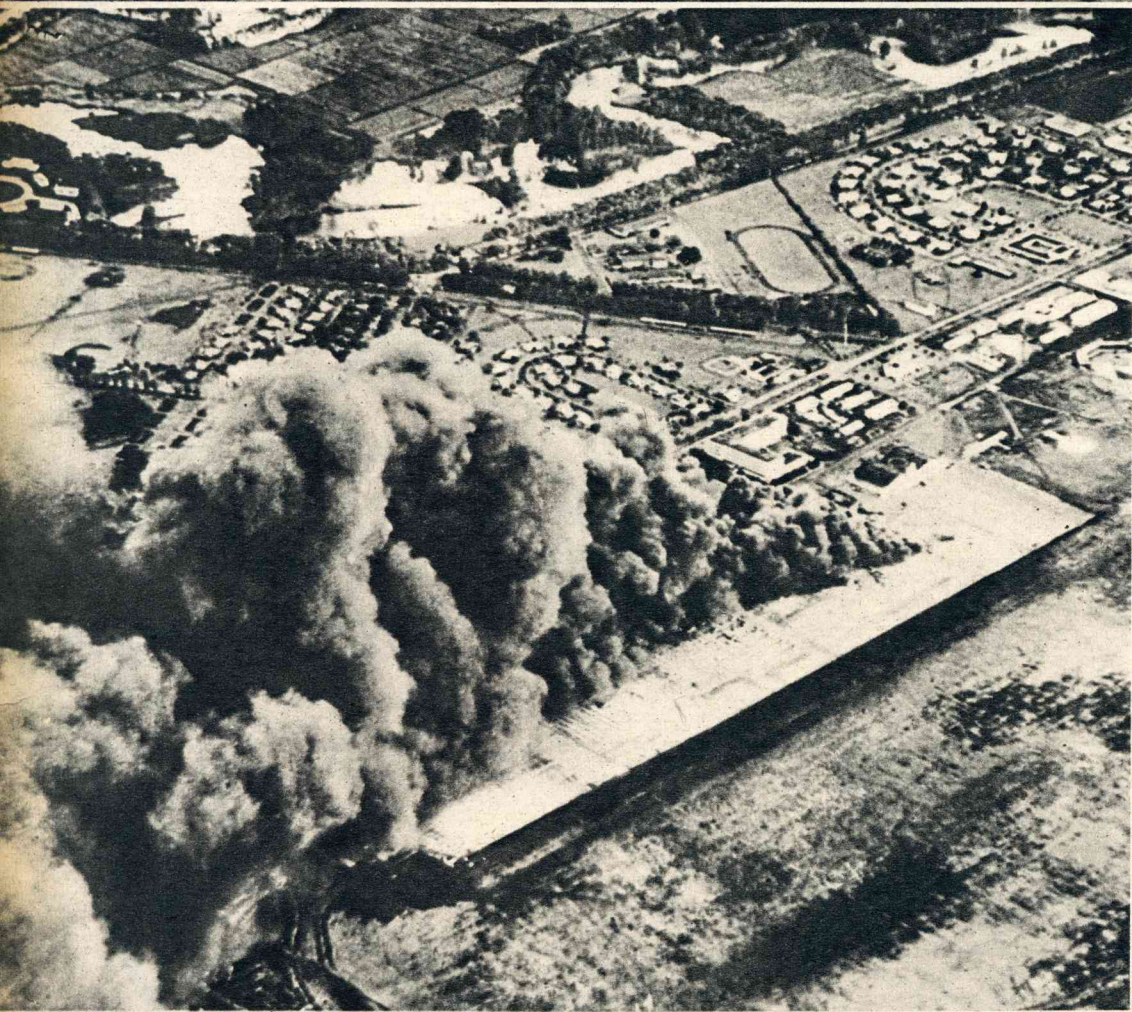

Links een der eerste originele foto's van de oorlogstoneelen in het verre oosten. Japansche infanterie achtervolgt den vijand. Orbis-Holland

Generaloberst Von Manstein en generaloberst Von Richthofen, de bevelhebbers van een leger en van een afdeeling van het luchtwapen, bespreken de aanvalsoperaties, die tot de volledige verovering van het schiereiland Kertsj leidden.

Hoffmann-Stapf

FOTO'S VAN ALLE FRONTEN

Bij den derden aanval op één dag werd deze Duitsche jager, een Messerschmidt 109, door het Engelsche luchtafweergeschut boven Malta zwaar beschadigd. De piloot slaagde er niettemin in met zijn toestel behouden terug te keeren.

Scherl-Felling

De Duitsche torpedobooten hebben reeds hun uitstekende diensten bewezen ter bescherming van Duitsche konvooien. Deutscher Verlag-Recla

De uitwerking van een aanval, die door Japansche duikbommenwerpers op het Wheeler-vliegveld werd ondernomen. Orbis-Holland

De aanval op Pearl Harbour, de oorlogshaven van de Verenigde Staten op Hawaii, door Japansche strijdkrachten. Op den achtergrond een Japansch vliegtuig, dat zoojuist een torpedo heeft uitgeworpen. Een hooge waterzuil wijst de plaats aan, waar de torpedo ontplofte. Orbis-Holland

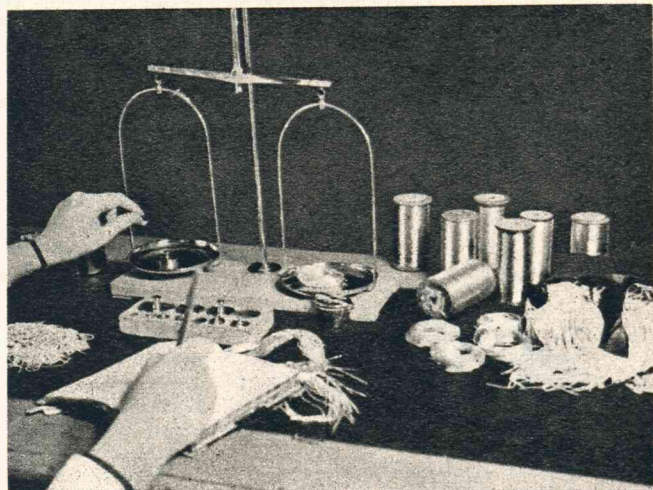

Een rij nijver werkende passementstiksters.

PASSEMENTWERKSTERS

Een specialen tak van de militaire en civiele kledingindustrie vormen de zogenaamde passementwerksters, die zich bezighouden met het borduren of weven der kleine versierselen op mouwen, kragen en petten. Een arbeid die groote routine vraagt en nauwgezetheid van werkmethode, om van een paar uitstekende oogen maar niet te spreken. Wol en zijde zijn de voor-

Een half kilo gouddraad is noodig voor het borduursel van een diplomatenrok. Het materiaal wordt van te voren zorgvuldig af gewogen.

naamste materialen welke hierbij worden gebruikt. Doch ook zilver- en goudgalon en echt zilver- en gouddraad — geen carnavalskwaliteit natuurlijk — worden hierbij verwerkt. Voor het costuum van een diplomaat bijvoorbeeld is een groote hoeveelheid gouddraad noodig. Aan den gala-rok van een ambassadeur verwerkt men er ongeveer een pond van! Het dure materiaal wordt zorgvuldig afgewogen en zeven goede stiksters moeten veertien dagen vlijtig werken om een diplomaten-costuum te versieren. Geen wonder dat de kleermakersrekening van een diplomaat cijfers vertoont met meer dan één nulle-tje!

Met fijne, gevoelige hand worden de steken met goud- of zilverdraad op het onderstiksel gelijkmatig vastgehecht.

Het borduren van een diplomaten-costuum. De gala-rok is bijna gereed. Door zeven stiksters werd er veertien dagen lang vlijtig aan gewerkt.

Foto's Orbis-Holland

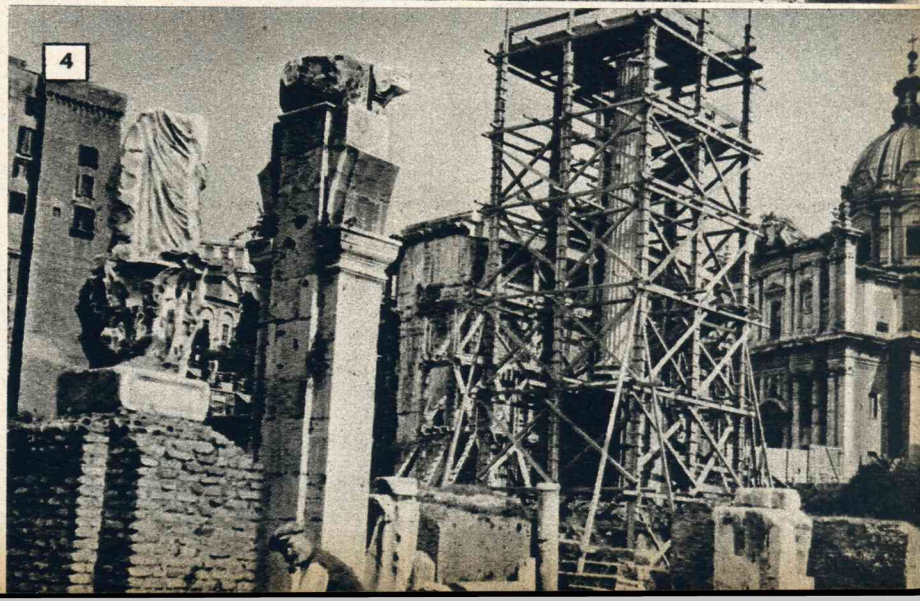
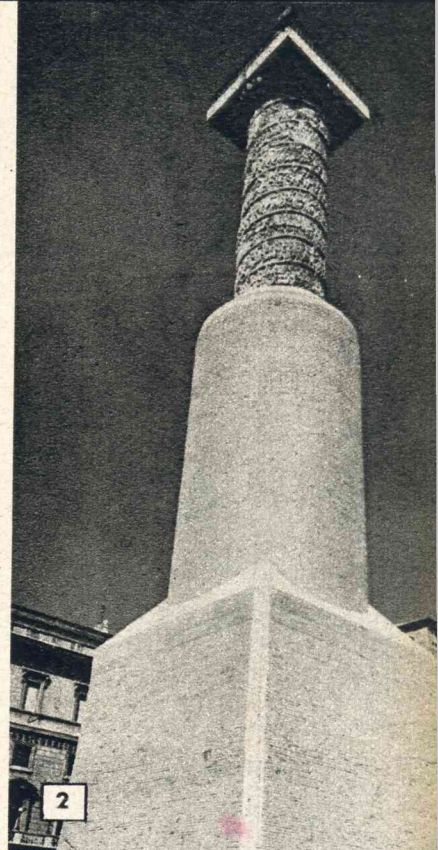
DE EEUWIGE STAD IN OORLOGSGEWAAD

De bescherming van de eeuwenoude monumenten van kunst en cultuur in Rome is dezer dagen geheel gereedgekomen. De beroemdste kunstbouwwerken hebben thans een ietwat zonderling uiterlijk gekregen. Den reiziger, die in dezen tijd Rome bezoekt, doet het vreemd aan dat deze monumenten, die door de eeuwen heen weerstand hebben kunnen bieden aan den tand des tijds, nu omgeven zijn door houten stellages, en bedekt werden met zand en cement.

Zoo hebben in de laatste maanden onder meer de boog van Constantijn, het huis der Vestaalsche maagden, de boog van Titus, het basreliëf van Trajanus, de boog van Septimus Severus, het Colosseum, het Forum Romanum, al die vertrouwde bezienswaardigheden in het oude Rome, een metamorphose ondergaan. Bij vele monumenten is bovendien nog het teeken aangebracht voor vliegers, dat zij zich bevinden boven een archaeologische zone, namelijk een zwart-gele vlag.

- 1 De boog van Constantijn, beschermd door zandzakken.
- 2 De beroemde Antoniuszuil is gedeeltelijk met beton bedekt.
- 3 Het huis der Vestaalsche maagden is door stellages omringd.
- 4 Ook de zuilen op het Forum Romanum staan in steigers.

Foto's Ali-Stuvell

Op 23 Mei j.l. werden de eerering en de eere medaille van de Wiener Philharmoniker aan den Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart overhandigd door den vertegenwoordiger van de Wiener Philharmoniker, prof. Jerger.

Stapl-Mol

Van links naar rechts: de eerering, de voorzijde en de achterzijde van de eere medaille.

Polygoon-Meyer

De Reichssportführer von Tschammer und Osten bracht op 27 Mei j.l. een bezoek aan den Rijkscommissaris, Rijksminister dr. A. Seyss-Inquart.

SS-P. K. Fritz-Polygoon

Het Wiener Burgtheater gaf in den Stadsschouwburg te Amsterdam een opvoering van Torquato Tasso. Gusti Huber, die een der hoofdrollen vertolkte, in haar kleedkamer.

Polygoon-Zeylemaker

Te 's-Gravenhage had in den Stadsschouwburg de plechtige inwijding plaats van de Nederlandsche Kultuurkamer. Overzicht tijdens de rede van den Rijkscommissaris, Rijksminister dr. Seyss-Inquart.

Polygoon-v. Bilsen

Wie een kuil graaft

Naar Den Haag gaat hij, zegt u?" vroeg de waard. „Nou, ik kan niet zeggen, dat ik hem benijd. De meeste menschen, die daar heen gaan, komen terug en praten dan een taaltje, waar ze hier in de buurt om lachen en dan denken ze nog, dat ze knapper zijn dan een ander.

Pietje Temmers was de eenige, die er beter van geworden is, van zoo'n reisje, en hij heeft er duur genoeg voor moeten betalen.

Hij was een man, waar je je nooit bij op je gemak voelde, want je wist, dat hij altijd iets in het schild voerde. Pietje won eens op een bloemententoonstelling eenige prijzen, omdat hij een paar van zijn ergste concurrenten had overgehaald gebruik te maken van een speciaal soort kunstmest, dat hij van een vriend, een knap scheikundige beweerde hij, gekregen had. Hij zei, dat hij het niet netjes zou vinden het geheim er van voor zich te houden om zoo een voor-sprong te krijgen op de anderen. Pas toen zij zich beklagden over het resultaat en hem hun doode planten toonden, herinnerde hij zich plotseling, dat hij hen had moeten waarschuwen dezen speciaal mest op te lossen in vierhonderd liter water.

Diezelfde Pietje Temmers richtte zijn hond af den weg naar huis te vinden van elk dorp twintig kilometer in het rond en hij verdiende een tijdlang een massa geld door het beest aan oude dames te verkoopen en dan rustig te wachten tot het weer bij hem terugkwam.

En zoo ging het altijd met hem. Of hij nu in paarden handelde of je een gram-foon trachtte te verkoopen of een koffiemolen, of hij met je kaartte of wedde, er zat altijd een luchtje aan en je kon er op rekenen, dat hij je te pakken had voor je het wist.

Nu zijn de menschen hier niet erg vlug van begrip en ze houden er ook niet van met de wet in aanraking te komen, zoodat Pietje altijd vrijuit ging, maar het begon ons toch te vervelen, vooral omdat hij altijd opschepte over zijn handigheid en slimheid. En het is niet leuk later in groot gezelschap te hooren, dat ze je te pakken hebben genomen. We vonden het dan ook een heele opluchting, dat Pietje plotseling het plan opvatte om naar Den Haag te gaan.

Het nieuws kwam, zooals ik zei, heel onverwacht. We zaten hier op een avond rustig bij elkaar, toen Pietje binnenkwam. Hij was met een paar vreemden op stap geweest en had met kaarten tweehonderd gulden van ze gewonnen en daar had hij zoo'n plezier in, dat hij de heele kroeg een rondje aanbood. Een paar menschen, die het land aan hem hadden, wilden weigeren, maar dat stond Pietje niet toe.

„Laten we alles vergeven en vergeten," zei hij, alsof hij ons veel te vergeven had. „Want het is misschien de laatste keer. Ik ben van plan dat geld te besteden voor een reisje naar Den Haag en ik weet niet of ik wel terugkom."

Iedereen natuurlijk stomverbaasd, maar er gingen ook een paar waarschuwend stemmen op. Jan Weller, die daar eens een maand gewerkt heeft, gaf de algemeene opinie het beste weer.

„Een mooie stad, Den Haag," zei hij, „en je leert er netjes praten ook, maar je zult zien, dat de menschen daar heel

wat slimmer zijn dan hier. Je mag wel oppassen."

„Hoe bedoel je dat?" vroeg Pietje. „Ze hebben daar heel wat trucjes om je je geld afhandig te maken," vertelde Weller, „en je moet een gladde vent zijn als je er zonder kleerscheuren afkomt."

„Wat voor trucjes zijn dat dan?"

„Nou, daar heb je bijvoorbeeld den vertrouwenstruc. Weet je wat dat is?"

„Neen," moest Pietje bekenen.

„Dan zal ik je dat duidelijk maken.

Kijk, hier heb je een flesch, een glas en een kurk, zie je die? Nou, dat zijn drie menschen, die noemen we nu mijnheer Flesch en mijnheer Kurk en mijnheer Glas. Mijnheer Flesch en Glas doen net of ze elkaar niet kennen, maar in werkelijkheid werken ze samen. Kurk is een eenvoudig man van het platteland met een beetje geld, die op het oogenblik rustig in een café een glaasje bier zit te drinken om uit te rusten van de vermoeienissen van zijn reis. Daar komt Flesch binnen. „Mooi weer vandaag," zegt hij tegen Kurk om een praatje met hem te beginnen. „Het lijkt me, dat we elkaar al eens eerder gezien hebben. Uw gezicht komt mij zoo bekend voor."

Dan gaat hij bij hem aan het tafeltje zitten en biedt Kurk een biertje aan, en als Kurk een opmerking maakt, is hij het daar gloeiend mee eens en in een ommezien zitten ze gezellig te boomen. Nu komt ook Glas binnen en die mengt zich in het gesprek. Flesch vertelt dan, dat hij erg rijk is en graag eens iemand een plezier zou doen, maar hij weet niet of zijn geld wel goed besteed is als hij het weggeeft, want je kunt bijna niemand op de wereld vertrouwen. Glas zegt dan: „Nou, zoo erg is het ook weer niet. Ik geloof, dat u toch wel een betrouwbaar man bent. Ik zou u best ver-trouwen."

„Dat zegt u nu wel uit vriendelijkheid," meent Flesch, „maar praatjes vul-len geen gaatjes. Zou u er niet voor terug-schrikken uw woorden met daden te bewijzen?"

„Neen," zegt Glas. „Natuurlijk niet."

Dan stelt Flesch den ander voor, hem zijn portemonnaie in bewaring te geven en hem daarmee te laten vertrekken en tien minuten te wachten. Glas vindt zooiets een kleinigheid, geeft zijn beurs aan Flesch en ze spreken af, dat deze laatste tien minuten weggaat met het geld en dan natuur-lijk terugkomt. Dan vraagt Flesch aan Kurk: „En u, mijn-heer, zou u me ook vertrouwen?" En Kurk vindt, dat hij niet achter mag blijven en geeft ook zijn portemonnaie aan Flesch. Dan gaat Flesch weg en Glas en Kurk blijven op hem wachten. Na tien minuten is Flesch nog niet terug en dan maakt Glas zich ongerust en zegt, dat hij eens wil gaan kijken waar die gemeene kerel van een Flesch gebleven is. Ofschoon, de tien minuten zijn pas om, misschien komt hij nog. Kurk moet in elk geval op hem blijven wachten. En Kurk wacht daar een dik half uur en komt dan langzamer-hand tot de slotsom, dat ze hem leelijk tuk hebben. Hij loopt naar de politie, doch in negen van de tien gevallen ziet hij Flesch en Glas nooit terug."

Pietje lachte van harte, toen Jan met zijn verhaal klaar was, en zei, dat het hem een tientje waard was geweest, als hij dien truc vroeger gekend had. „Maar goed," zei hij. „In elk geval vlieg ik daar niet in. Ik ken hem nu."

Pas toen zij zich beklagden over het resultaat en hem hun doode planten toonden....

Illustraties F. Piët

voor een ander....

Nadat hij vertrokken was, vond ik het bijna jammer, dat ze hem hadden ingelicht en ik was de eenige niet, want we hadden hem graag een lesje gegund. Maar gedane zaken nemen geen keer en Pietje ging den volgenden dag naar Den Haag in zijn Zondagsche pak. Hij zag er piekfijn uit en schepte op, dat het een aard had.

„Gelukkig, dat ik eindelijk dit slaperige gat verlaat,” zei hij. „Voor een vent, die ze alle vijf bij mekaar heeft, is Den Haag een goede stad om vooruit te komen.”

Nou, hij ging dan op een Dinsdag weg en den volgenden morgen begonnen zijn avonturen. Hij wandelde een paar uur de stad rond en ging een kroegje binnen om op zijn verhaal te komen. Hij nam zijn glas van den waard aan en ging aan een tafeltje apart zitten om zijn geld te tellen en na te kijken hoeveel hij nu al uitgegeven had. Het viel hem niet mee, want Den Haag is een dure stad, zooals u misschien ook wel weet. Hij had net zijn tweehonderd gulden, of wat er dan van over was, voor zich gelegd, de biljetten netjes gesorteerd, zoodat hij gemakkelijk kon tellen, en trachtte een kwartje thuis te brengen, dat hij tekort kwam, of de deur ging open en daar komt een man met 'n heelen spitsen neus binnen. Die man bestelt een glas bier en komt aan Pietje's tafeltje zitten.

„Mooi weer,” zegt de man. „Het lijkt me, dat we elkaar al eens eerder gezien hebben. Uw gezicht komt mij zoo bekend voor.”

„Het is mooi weer,” zegt Pietje meteen. „En we hebben elkaar nog nooit eerder gezien. En ik geloof niet, dat de wereld zoo slecht is, of dat de menschen elkaar meer moesten vertrouwen. En ik geef u mijn portemonnaie niet om er tien minuten mee weg te gaan. Doe dus geen moeite.”

„Wat... wat bedoelt u?” vraagt de man verwonderd.

„Wat ik bedoel?” vraagt Pietje, en hij knipoogt vol verstandhouding. „Ik bedoel, dat dat vertrouwenstrucje zoo oud is als de weg naar Rome en ik kan je zeggen, dat mijn vader me dat al in de wieg geleerd heeft. Ik werk er nu al jaren zelf mee, maar ik heb al mijn glorie noodig om er in de provincie nog een beetje succes mee te hebben. En, al zeg ik het zelf, ik ben niet een van de domsten in dat soort werk. Dus ik herhaal het: spaar je de moeite.”

Nou, de man met den spitsen neus kijkt hem een paar minuten stomverbaasd aan en slaat zich daarna op zijn knieën.

„Als ik het niet meteen gezien had,” zegt hij. „Nauwelijks had ik je in den kijkerd of ik begreep wat voor een soort kerel jij was. Dat is een slimme, een gewiekste vent, denk ik bij mezelf. Daar moet je kennis mee maken, misschien kun je van dien nog wat leren.”

En zoo blijft hij maar doorpraten, tot dat Pietje in zijn schik raakt, dat de menschen hier in Den Haag zoo snel door hebben hoe handig hij wel is.

„We slapen niet *allemaal* op het platteland,” zegt hij. Daarop vertelt hij aan zijn nieuwen kennis op welke wijze hij ons heeft beetgenomen en hoe hij nog pas tweehonderd gulden met kaarten heeft gewonnen van een paar vreemden. Hoe meer hij vertelt, hoe beter de man met hem schijnt op te kunnen schieten.

„Talenten als het uwe,” zegt hij ten slotte, „zijn gewoon verspild in zoo'n klein plaatsje. Als u verstandig bent, komt u hier wonen. En,” besluit hij, „u bent precies de man, dien ik voor een klin zaaekje noodig hebt.”

Pietje lachte van harte, toen Jan met zijn verhaal klaar was.

„Hoe dan?” vraagt Pietje.

„Kijk,” zegt de man met den spitsen neus, „vandaag komt er een oude heer hier in Den Haag met vijfhonderd gulden in zijn zak. Het is nogal een onnoozele hals uit een klein provinciestadje, maar hij noemt zichzelf philanthroop en hij helpt de armen zo gezegd. Toevallig weet ik, dat hij hier komt, hier in dit café en binnen het half uur nog wel. Nu waren we van plan hem met ons vrouwenstrucje van zijn geld af te helpen, maar wat gebeurt er? Mijn maat wordt ziek. Nu,” zegt de man met den spitsen neus, „daar zit ik nou. Maar gelukkig tref ik u hier en u bent net de geschikte man om me te helpen. Hoe denkt u er over? Elk de helft als het lukt?”

Pietje natuurlijk blij, zegent den dag, waarop hij het besluit heeft genomen om naar Den Haag te gaan en luistert daarna opletterend naar zijn kameraad, die hem de zaak nog eens uitlegt.

„Ik ga nu uit,” zegt de man, „en binnen 'n half uur zie je dan den ouden heer verschijnen. Je kunt hem gemakkelijk herkennen aan zijn nogal opvallend uiterlijk: wit haar, een vriendelijk gezicht, een bril op, een bruine overjas. Nadat je met hem in gesprek bent geraakt over zijn armen, kom ik toevallig binnen en dan stel je me voor als den secretaris van het genootschap tot het voeden van weduwen en weezen. Dan moet je daarna maar beamen wat ik zeg tot ik er met zijn geld vandoor ben. Als je hem 'n tijdje aan den praat hebt gehouden, stap je op en zegt, dat je naar mij uit gaat kijken. Je vindt me om den volgenden hoek van de straat en dan deelen we die vijfhonderd gulden.”

Nu, het scheen precies te gaan, zooals de man met den spitsen neus gezegd had. Na een kwartiertje ongeveer ging de deur open en daar kwam een oude heer binnen met een bril op en in een bruine overjas gekleed. Hij bestelde een biertje en kwam aan Pietje's tafel zitten. Het scheen een aardige oude baas en hij sprak over niets anders dan over hulp aan de armen, zoodat Pietje, die in zijn hart eigenlijk niet zoo slecht was, spijt kreeg, dat hij een afspraak met dien boef gemaakt had om dezen weldoener der menschheid van zijn geld af te helpen. Maar hij had niet veel tijd om over zijn zonden na te denken, want weldra ging de deur weer open en daar komt de man met den spitsen neus binnen.

„Neen maar,” zegt Pietje, begeerig om zijn maat te toonen, dat hij het vak kende, „daar komt net de man binnen, die u zoo goed zou kunnen helpen.” Hij stelt zijn maat aan den ouden heer voor als „Mijnheer Jansen, secretaris van het genootschap tot het voeden van weduwen en weezen”. De oude heer schudt den man met den spitsen neus de hand en ze beginnen meteen te praten over de

SLOT OP BLADZIJDE 12

De carroussels, zweefmolens en kramen kunnen in 120 daartoe vervaardigde wagens worden opgeborgen. In het midden een draaimolen, die nog in aanbouw is.

EEN GROOTE KERMIS IN HET KLEIN

Stel u eens voor: u klimt ergens in Arnhem de trap op naar een ruim bovenhuis, uw gastheer doet de deur open van een groote kamer en... u staat midden in de schittering, de kleurige lichten en de vrolijke drukte van een echte kermis met draaiende stoomcarroussels, een razende rakettenbaan, zweef- en draaimolens, terwijl de schiettent, een draaiorgel, dat opgewekte kermisdeuntjes laat hooren, en de koek- en gebakkraam evenmin ontbreken als de koppen van Jut, de ijscoventer en het palingtentje.

Zóó is het in werkelijkheid thuis bij den heer A. A. van der Velde, die sinds zijn prille jeugd steeds geboeid bleef door het groote vermaak voor jong en oud: de kermis. En die belangstelling was en bleef zóó groot, dat hij uit pure liefhebberij steeds maar weer kermisbedrijven op verkleinde schaal (1:20) na ging bouwen. Tot nu toe heeft de heer van der Velde al 35 groote carroussels vervaardigd, die evenals de oorspronkelijke voorbeelden uit elkaar genomen en in wagens (120 stuks) opgeborgen en vervoerd kunnen worden. Constructie, ornamenten, kleur en inderling, kortom alles, zelfs de bekleding van de meubelen in de salonwagens, is volkomen gelijk aan de bestaande, groote modellen en het is dan ook te begrijpen, dat sommige eigenaars, die bij den heer van der Velde op bezoek kwamen, de tranen in de oogen kregen toen zij hier hun oude carroussels en zweefmolens, waarvan er vele reeds verdwenen zijn, terugzagen.

Het is eenvoudig wonderlijk, wat de heer van der Velde op het groote gebied der kleine kermissen gepresteerd heeft, en als men bedenkt, dat hij al zijn vrijen tijd aan deze liefhebberij besteedt, kan men wel nagaan hoezeer de heer van der Velde daaraan zijn hart heeft verpaid.

Een gebak- en een palingkraampje.

Foto's: Panorama-van der Wal (3)
Panorama-van der Randen (1)

De heer A. A. van der Velde bij eenige van zijn werkstukken.

Een der fraaiste werkstukken is ongetwijfeld de stoomcarroussel van Hubert Wolfs, die tot in de kleinste bijzonderheden gelijk is aan het origineel.

EEN HEEREN-STILLEVEN

NAAR EEN SCHILDERIJ VAN J. A. FRANZEN

DE ZANDHOEVE

VERVOLGVERHAAL DOOR J. GERHARD TOONDER

Ene...." verzon de huisknecht, „er is hier nog geen waterleiding. En het huis is vochtig.”

Jacobus kreunde, Tjerk Jan lachte breed en vriendelijk.

„Soms nog meer?” informeerde hij. „Ja....” Zijn linkeroog, het goede, keek Tjerk Jan strak aan, het andere deed een hopelooze poging om bij te komen, maar bleef op Jacobus' vestje rusten.

„Ja, nog iets,” zei hij onzeker. „Ik had het eerst niet willen zeggen, maar het is voor je eigen bestwil, zeg nou zelf.... Het is hier niet pluis.”

„Wat is het hier niet?”

„Pluis.”

„Wat beteekent dat?” drong Tjerk Jan aan.

„Wel.... eh.... sinds jullie oom dood is, Dirk Zandhoef.... dat is nou een maand terug.... maar sinds dien tijd is het mis, zeg ik, heelemaal mis.”

„Wat dan?”

Geert Kobbel's oogen staarden nu beide naar den grond. Hij liet zijn armen slungelig langs zijn mager lijf hangen en dempte zijn schreeuwerige stem toen hij zei: „Wel.... ik had het niet willen zeggen.... maar het spookt hier.”

Het spookt hier.... Jacobus liet zijn onderkaak zinken, hij liet zijn oogen wat naar voren treden, hij voelde langzaam, onverstaanbaar, uit den grond een siddering langs zijn beenen kruipen, tot aan zijn knieën, die begonnen te

KORTE INHOUD VAN HET VOORAFGAANDE Tjerk Jan Zandhoef, een wees, die door zijn oom en tante is opgevoed, heeft na een kortstondige kunstenaarsloopbaan een betrekking op het kantoor der gebroeders De Hooyer gekregen, waar het stil en stoffig is. In 'n donker hoekje heeft men hem een plaatsje toegewezen, waar hij drie jaar is blijven zitten. Op zekeren dag komt er echter groote verandering in de saaie omgeving: een jong meisje doet haar intrede op het kantoor. Zandhoef geeft men een andere plaats; de zijne wordt door juffrouw Lastman ingenomen. Zij ziet er aardig uit en Tjerk Jan doet een mislukte poging om contact te krijgen. Hij vraagt raad aan zijn neef Jacobus. Diens meisje, Irma, geeft den raad, onbewust: „Een vrouw ziet graag een man, die den moed heeft een mislukking te riskeeren.” Tjerk Jan waagt.... en wint! Zij worden verliefd op elkaar. Agnes Lastman stippelt zelfs hun leven reeds uit tot aan den ouden dag. Bij den jongen galant wekt dit echter een typische reactie. Zou het leven zich zóó, zonder romantiek, af gaan spelen? vraagt hij zichzelf een beetje teleurgesteld af. Het leven zelf geeft een blij antwoord! Tjerk Jan en zijn neef Jacobus erven van een hun onbekenden oom. Zijn deel is vijftientwintig mille en de helft van het landhuis op de Waddeneilanden: De Zandhoeve. Nu maakt hij groote plannen, maar zijn meisje, dat practischer is, remt zijn fantasieën. Toch kan zij niet verhinderen, dat haar verloofde, in een opwelling, zijn ontslag indient bij de firma De Hooyer en met neef Jacobus het landhuis, dat zij beiden erfdien, gaat bezichtigen. Op het eiland ontmoeten de jongelui een ouden, stuggen zeeman, die hen vergeefs waarschuwt niet naar de Zandhoeve te gaan. Dat het er niet pluis is ondervinden ze even later. De mysterieuze huisknecht Geert Kobbel wekt óók weinig vertrouwen!

trillen.... zacht en voor anderen onmerkbaar, maar onweerstaanbaar ellendig.... Het spookt hier.... Jacobus was een nuchtere jongeman, die nooit aan zulke vreemde dingen geloofd had, die er om lachte. Maar dit was iets anders. De doffe, klankloze woorden van den griezeligen Geert Kobbel schenen door te blijven klinken, zich te herhalen en een eindeloos eigen leven te beginnen in de halfdonkere ruimte om hem heen, in de duistere holte van de gang en achter de vijandig-

gesloten deuren.... Hij zag het huis weer voor zich, zooals hij het daarnet buiten zag: donker, geheimzinnig, angst-aanjagend; en hij hoorde het zachte huilen van den wind door de donkere boomen en in de schoorsteenen, en het onophoudelijk ruischen van de zee, alsof er fluisterende stemmen achter klonken.... Jacobus rilde. Zijn knieën sidderden, onweerhoudbaar, met een weemakend gevoel. Maar de lach van Tjerk Jan bracht hem terug tot de werkelijkheid.

„Zoo, zoo, spóókt het hier,” zei Tjerk Jan. „Dat moeten we meemaken, nu gaan we in geen geval meer weg. Wat voor spook is het? Sympathiek?”

„Ik zou er niet om lachen, meneer,” waarschuwde Geert Kobbel, die nog steeds zijn stem tot een lugubere heescheheid gedempt hield. „Dat zijn van die dingen.... zeg nou zelf.... daar kan je beter níet om lachen. Je weet niet wat het is, je weet het niet.... Ik heb uw oom beloofd dat ik bij zijn huis zou blijven, maar anders zou ik hier al niet meer zijn....”

„Heb je dat spook wel eens gezien?” informeerde Tjerk Jan, zoo ernstig als hij kon.

„Nee.... maar....”

„Wat maar?”

„Ik weet ook niet of het een spook is, een geest zou je misschien beter kunnen zeggen, zeg ik; het is iets. Je ziet het niet, je voelt het. Je voelt om zoo te zeggen: nou is het achter de deur.... nou is het in de kamer.... nou komt het naar me toe.... het zal me bij mijn strot pakken.... en dan steek je het licht op, of je schreeuwt, en dan is het weg....”

Geert Kobbel's stem werd steeds zachter en verflauwde tot een schor gefluister als van een stervende, amechtig en haast huiveringwekkend om te hooren. De kaarsvlam wapperde onrustig, alsof er een ademstoot langs ging, en lange, grillige schaduwen dansten geluidloos om hen drieën heen.

Jacobus voelde een onoverwinnelijke neiging om zijn oogen te sluiten. Wanneer Irma nu hier was, zou hij haar ten huwelijk vragen, haar kussen en haar in de wangen knippen, allemaal achter elkaar, om ten minste dit te kunnen vergeten....

Tjerk Jan scheen niet onder den indruk te zijn. Hij knikte Geert Kobbel met een deelnemend maar ongelovig gezicht toe, en vroeg verder:

„En ben jij de eenige, die daar last van heeft, of overkomt het de huishoudster ook wel eens?”

„Of ze dat zoo voelt....” treuzelde de knecht, „dat weet ik niet.... maar hóóren doet ze wel iets, vraag haar maar zélf....”

„Ai, maakt dat spook ook nog geluiden....” peinsde Tjerk Jan. „Dat hoop ik nog eens te hooren. Breng ons nu eens naar de huishoudster toe.”

Geert Kobbel scheen even te aarzelen, toen haalde hij half zijn schouders op, greep den kandelaar en ging hun voor, de gang in. Het was een donkere gang, met een steenen vloer, waar hun schreden in galmde. Het plafond was bij het licht van de scheeve kaars niet te zien.

„Wat is hier links?” wilde Tjerk Jan weten.

„De eetkamer.” Geert Kobbel opende een deur en hief zijn kaars wat hooger, zoodat zij een blik kregen in een langwerpig, spelonkachtig vertrek met zware, donkere stoelen, die in een rij om een even zware, donkere tafel stonden. Een natte koude sloeg hun tegemoet.

„Het heele huis lijkt wel een graf-tombe,” fluisterde Jacobus. Maar blijkbaar lette niemand op hem.

„Goed. En rechts?” vroeg Tjerk Jan. „De bibliotheek.” Een deur aan de andere zijde van de gang ging open en zij kregen een vaag uitzicht op een veel grootere kamer met een ouderwetsche schouw, gemakkelijke stoelen en wanden vol boeken.

„Dat ziet er beter uit,” knikte Tjerk Jan. „En nu de huishoudster.”

De huishoudster scheen verblijft te houden in de keuken, aan het einde van de lange gang.

„U moet het zelf weten,” mompelde de huisknecht nog, voordat hij de deur opende. „Ik heb u gewaarschuwd, zeg nou zelf.... dat zijn geen dingen om mee te spotten....”

„Bedankt voor de waarschuwing.”

Toen ging de deur open en de sinistere spook-atmosfeer verdween binnen de seconde. De keuken was namelijk warm en gezellig. Er was huiselijk en overvloedig licht van een petroleum-lamp, en in het fornuis glom een rood kolenvuur. Er stonden plantjes in de vensterbank, het rook er naar turf en goed eten, en er lag een boerenbont kleedje op de tafel. En in het midden van dit alles stond de huishoudster.

„Gunst,” zei de huishoudster. Ze was dik en ze had glimmende wangen; nu keek ze verbaasd, maar om haar mond zweemde een vriendelijke trek en haar lichte oogen schenen gereed om te lachen.

„Gunst,” zei ze. „Wie zijn dat, Geert?”

„De neven van meneer,” antwoordde Geert Kobbel, nu weer op zijn gewonen ruzietoon.

„Ach lieve menschen,” sprak de huishoudster, terwijl ze met haar hand tastte of haar kapsel wel netjes in een knoedeltje zat en tegelijk een blik naar beneden wierp om haar schort op vlek-vrijheid te keuren. „En dat zeg je me nou pas,” verweet ze den knecht. „Is me dat wat? Zijn de heeren net gekomen met deze boot? Ik ben juffrouw Schelles, de huishoudster, en ik hoop dat u het maar voor lief neemt, maar ik wist niet dat u zou komen....”

Tjerk Jan schonk haar zijn breeden lach, zij lachte breed en moederlijk terug, en Jacobus besloot den nacht in de keuken door te brengen. Hier zouden geen strot-knippende geesten komen, dat wist hij zeker.

„En hebben de heeren al gegeten? Geert, dek eens gauw de tafel in de eetkamer; ik heb wel niet veel voor de heeren.... snert en pannekoek....”

Het water liep Tjerk Jan om de tanden. Voor snert en pannekoek wilde

hij nog wel verdere reizen en ergere avonturen ondernemen.

„Niet die eetkamer in,” commandeerde hij, „alles liever dan die eetkamer. Maar.... eh.... Geert.... maak boven een paar slaapkamers voor ons in orde, en breng onze koffers er heen. En maak dan vuur in de bibliotheek en steek er een paar kaarsen aan.”

„Er zijn geen kaarsen meer,” deelde Geert onnoodig luid mede, „nog maar twee, en die kan ik beter bewaren voor als het eens écht noodig is.”

„Het is nu echt noodig,” oordeelde Tjerk Jan, „dus doe het nu maar. Intusschen eten wij bij juffrouw Schelles snert met pannekoek.”

Geert Kobbel bromde iets en verdween. Hij scheen niet bepaald geestdriftig over zijn opdracht.

„En vertel nu eens, juffrouw Schelles,” noodigde Tjerk Jan uit, toen ze aan de keukentafel zaten, elk met een bord dampende erwtensoep voor zich, „bent u hier al lang?”

Het kostte niet veel moeite om juffrouw Schelles aan het praten te krijgen. Ze zwaaide met den soepel, drong hun enorme porties op, bakte vingerdikke pannekoeken en praatte intusschen voortdurend. Ze was hier nog niet lang, zei ze, anderhalf jaar, goed bekeken, en het beviel haar hier maar half, maar de oude meneer was er erg op gesteld dat ze bleef. Wat de oude meneer voor een man was? Een rare, zo gezegd. Stil, erg op zichzelf, en hij lachte haast nooit; juffrouw Schelles zou waarachtig niet weten wat voor man hij nou eigenlijk was. En die Geert Kobbel was ook al zoo'n raar portret. Wat je daar nou van moest zeggen.... Lastig was hij, zoo eigenwijs als hij groot was, en een beetje eng, maar ze wist gelukkig precies hoe ze met hem om moest springen, ze had trouwens nooit last met manspersonen. Als vrouw zijnde moet je ze maar goed te eten geven en ze niet aan het woord laten komen, dan kun je er alles mee doen....

En dat spook.... ja, dat was wel een eng gedoe, daar hield ze nou heelemaal niet van. Anders moest ze niks van flauwe praatjes hebben, zei juffrouw Schelles, maar dit was nou toch pertinent een feit: 's nachts lag ze in bed, en dan hoorde ze voetstappen door de gang gaan, en ze hoorde zuchten, ja, echte menschen-zuchten, dat je er koud van werd; en soms hoorde je aan den anderen kant van het huis lachen, gewoonweg maar hardop lachen, maar zó eng, dat je er iets van zou denken.... En eigenlijk moest ze den heeren den dienst maar meteen opzeggen, want dat hield ze niet uit....

„Dat zou geen mensch verdragen,” beweerde ze. „En lusten de heeren nog een stukkie pannekoek?”

„Nog wel twee stukkijs,” beweerde Jacobus, die van juffrouw Schelles' voorstelling van de spookgeschiedenis niet bepaald onder den indruk was gekomen.

„We zullen vannacht wel eens zien of dat spook ook gesteld is op een eind hout en een paar harde vuisten,” beloofde Tjerk Jan gul. Na twee jaar staffelen bij de gebroeders De Hooyer leek een vechtpartij met een spook hem het prettigste dat er kon bestaan.

„'t Is anders net zoo eng, dat nu juist vandaag het licht niet wil branden,” klaagde juffrouw Schelles.

„Juist vandaag....” herhaalde Tjerk Jan. „Dat is merkwaardig, eigenlijk heel merkwaardig....”

„Jij hebt te veel detectiveboeken gelezen,” beweerde Jacobus, die, nu hij hier met vollen mond zat te kauwen, weer tamelijk moedig werd.

„En jij te veel spookverhalen,” zei Tjerk Jan, terwijl hij, na het laatste pannekoekstukje verslagen te hebben, een pijp begon te stoppen. Nog voordat hij hiermee klaar was, kwam Geert op ruzietoon aankondigen dat hij zijn opdrachten volvoerd had.

„Mooi zoo, Geert,” knikte Tjerk Jan beminlijk. „En wijs me nu even het schakelbord van de lichtleiding.”

„Wat bedoelt u?” vroeg Geert wantrouwig.

„Ik bedoel het schakelbord van de lichtleiding,” verduidelijkte Tjerk Jan. „Goed.... goed,” bromde Geert. En

terwijl hij hun weer voorging door de gang, voegde hij er aan toe: „Ga er anders maar niet aan prutsen, dat is vakmannen-werk, zeg nou zelf.”

„Mijn neef is vakman,” beweerde Tjerk Jan, zoodat Jacobus zich van schrik verslikte in den laatsten hap pannekoek, waarop hij genietend nog liep na te kauwen.

Het schakelbord zat in een kast in de hal en leverde bij oppervlakkige beschouwing geen nieuwe gezichtspunten op.

„Kijk,” legde Tjerk Jan uit, „het is vreemd wanneer het licht in huis niet wil branden als er binnenshuis niets gebeurd is. Is er wél iets gebeurd, dan zijn de zekeringen waarschijnlijk door-geslagen. Maar dan zouden de gekleurde puntjes uit de stoppen zijn gevallen, en dat zijn ze níét. We zullen eens zien....”

Hij draaide den hoofdschakelaar om, maar er gebeurde niets. Hij voelde aan de stoppen, maar daar was niets bijzonders aan op te merken. Twijfelend wilde hij zich juist omwenden, toen hij met iets merkwaardigs in aanraking kwam. Hij veegde namelijk toevallig met zijn hand over het verzegelde kastje, dat onder ieder stoppenbord zit, en raakte daarbij ook het looden zegeltje. En dat was los! Eerst realiseerde hij zich nog niet direct wat de bijzonderheid was, maar hij voelde, dat wat hij daar aanraakte, niet was zooals het moest zijn. Het koordje van ijzerdraad was vlak bij het loodje doorgesneden, daarna was er een gat in het loodje geboord, het koordje was er ingestopt en het gat was met een tang weer dichtgeknepen. Het heele proces was vakkundig uitgevoerd en er was niets van te zien, alleen het dichtknippen was niet zorgvuldig genoeg gebeurd, zoodat hij nu met zijn toevallige handbeweging in het donker alle werk ongedaan maakte.

Tjerk Jan knipte het schroevendraaiertje uit zijn zakmes en begon het kastje open te schroeven.

„Wat is dat?” vroeg Geert Kobbel verbaasd.

„Hier is mee geknoeid,” zei Tjerk Jan kort. „Wacht eens....” Het kastje klapte open, en hij tastte naar de eindzekering die daarin verborgen zat. „Zie je, die is losgedraaid,” stelde hij vast. „Een, twee.... hup!” en toen hij hup zei, was de stop weer aangedraaid en in de hal flitste een schel licht aan.

„Hoe is 't mogelijk, zeg ik,” zei Geert Kobbel.

„Dat vraag ik me ook af,” verzekerde Tjerk Jan hem, terwijl hij het kastje weer sloot. „Wat denk jij er van, Jacobus?”

„Dat het licht weer brandt,” overwoog Jacobus.

„Heel scherpzinnig. Maar ik vraag me af wíé hieraan gepeuterd heeft en waarom.... Wat zeg jij, Geert?”

Geert keek hem met één oog aan, terwijl het andere vast op het kastje gevestigd was. Jammer genoeg kon Tjerk Jan op dat oogenblik niet vaststellen, welk oog het goede was.

„Ik zeg,” zei Geert, „dat er hier rare dingen gebeuren sinds jullie oom zaliger dood is, zeg nou zelf....”

„Het spook zal dit wel niet gedaan hebben, als je dat soms bedoelt,” viel Tjerk Jan hem in de rede, „want een echt spook zou geen boor, schroevendraaier en buigtang nodig hebben voor zoo'n kleinigheid, die toovert eenvoudig alles uit en daarmee basta. Dit is door een mensch gedaan, en nog wel liefst door iemand die drommels goed wist wat hij uitvoerde. Wie kan dat geweest zijn, Geert?”

„Ik zou het niet weten, zeg ik,” betuigde Geert. „Maar bedoel je soms dat er iemand binnen geweest moet zijn om dat te doen?”

„Juist, dat bedoel ik.”

„Ik zou niet eens weten hoe je zooiets doet, zeg ik.... En een ander kan er niet bij geweest zijn, zeg nou zelf....”

„Staan er hier nooit ramen open?”

„Ja, dat wel.... soms. Dat mensch in de keuken heeft van die ideeën over lucht die frisch is en zoo.”

„Hm.” Tjerk Jan sloot de kast achter zich en stak opnieuw zijn pijp aan. „Dan kan er dus iemand binnengekomen zijn,” besloot hij, „en naar schatting moet die

iemand ongeveer tien minuten geprutst hebben voordat hij klaar was. Zou dat kunnen?”

„Het kán,” gaf Geert Kobbel aarzelend toe. „Ik ben vanmiddag even naar het dorp geweest, en de juffrouw is soms wel een uur boven aan het werk. Als er toen een raam openstond.... dat zou kunnen. Maar ik houd het er op, dat er hier rare dingen gebeuren, zeg ik. Ik vertrouw dat niet. Geen gewoon mensch zou zooiets verzinnen....”

„We zullen er eens over denken,” beloofde Tjerk Jan, „maar ik weet zeker dat er meer achter steekt. Wat vind jij, Jacobus?”

„Het kan best een ongeluk zijn,” oordeelde Jacobus luchtig, „en het licht brandt nou maar weer. Het ziet er zoo veel prettiger uit hier.”

Dat was ongetwijfeld waar en Tjerk Jan was dan ook in volmaakt tevreden stemming, toen hij met den opgeluchten Jacobus naar de bibliotheek ging.

Hij begreep wel, dat er iets niet in orde was met dit huis. Daar was om te beginnen de jongeling met het snorretje, die nog vreemder begon te doen dan hij al deed, toen hij den naam Zandhoef hoorde; dan kapitein Bart, die zoo'n goeden raad gaf; vervolgens de weinig gastvrije Geert Kobbel met zijn spook, en nu ten slotte nog dit gepruts aan het licht....

Maar Tjerk Jan liet zich door deze verschijnselen niet terneerdrücken, integendeel, dit alles, zoowel de nieuwe omgeving als het waasje geheimzinnigheid, dat alles omgaf, wekte hem op als 'n verkwikkende medicijn. Het leek wel, of hij nu begon te voelen dat hij leefde; hij ademde rustiger, vastberadener en prettiger dan hij sinds lang gedaan had. Slechts eens had hij zich in de laatste jaren zoo zelfverzekerd gevoeld, en dat was in de eerste dagen met Agnes. Maar dit was prettiger, dacht hij, dit was een minder verdeeld genoegen.... Hij schaamde zich over zijn gedachte.

„Jacobus,” zei hij, terwijl hij zich in een gemakkelijken stoel naast den open haard liet zinken, na roekeloos Geert's laatste twee kaarsen voor de gezelligheid aangestoken te hebben, „we moeten iets te drinken hebben. Ik zou me sterk in mijn oom Dirk vergissen wanneer hij niet iets goeds onder de kurk had. En dan moeten we eens praten.... Ja, Geert, wat is er?”

Geert hing om den hoek van de deur en schreeuwde: „Daar is kapitein Bart met nog iemand om u te spreken.”

ZESDE HOOFDSTUK

De bibliotheek was een gezellig vertrek. De wanden met boeken gaven er een sfeer van deftige rust aan, en de open haard en de gemakkelijke stoelen zorgden voor de gezelligheid. Tjerk Jan voelde zich in deze omgeving volkomen op zijn gemak en zijn lach was dan ook breder dan ooit toen hij opstond om de door Geert Kobbel aangekondigde gasten te ontvangen: kapitein Bart met nog iemand.

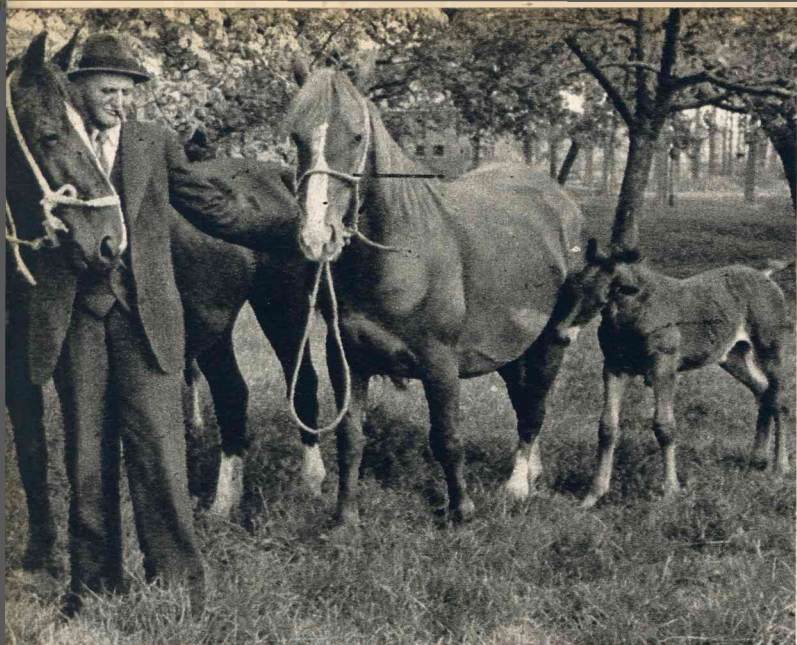
Kapitein Bart kwam het eerste binnen, grauw, knoestig en stug. Hij knikte kort, maakte geen aanstalten om handen te geven en keek hen ternaauwroed aan, maar Tjerk Jan durfde er een eed op doen dat zijn vlugge, fel-blauwe oogen de heele kamer met henzelf er bij binnen de seconde geheel hadden opgenomen.

En daarna trad de iemand anders binnen. Die sloeg zijn haken tegen elkaar, maakte een korte buiging, en stelde zich kortaf voor: „Vreeken.... Vincent Vreeken.”

„Wel alle menschen....” zei Tjerk Jan. „Goeiendag,” groette Jacobus verbaasd.

De heer Vincent Vreeken was niemand anders dan de donkere jongeling, die den zeezieken Jacobus over het dek van de postboot deed tuimelen.

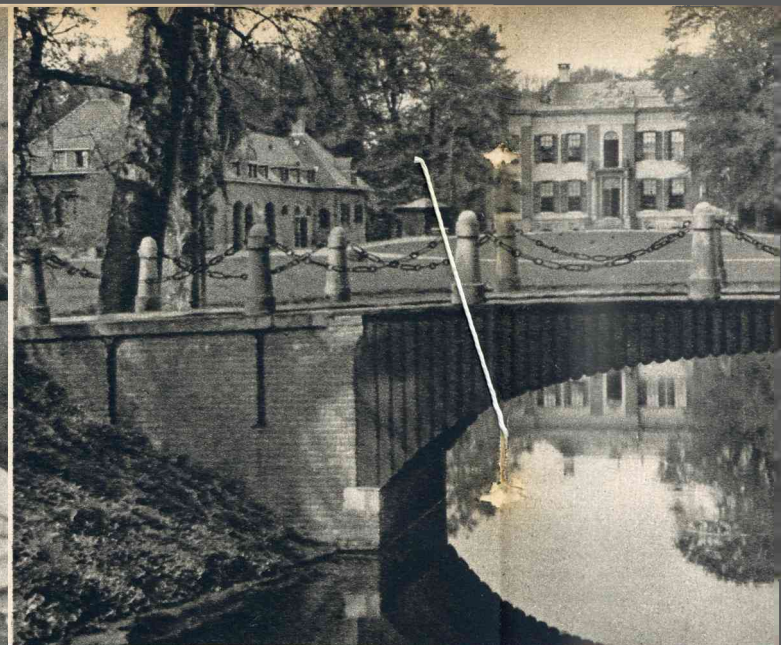
„Wel wel,” zei Tjerk Jan vriendelijk, „hoe vreemd een dubbeltje toch kán rollen. Ik had werkelijk niet gedacht, dat ik u nog eens in mijn eigen huis zou ontvangen. Gaat u zitten.... Ik ben werkelijk blij u te zien.”

De burgemeester van Hemmen, de edelachtbare heer J. G. van Eck, met den trots van zijn boerderij, de jonge veulens.

De Hemmensche schooljeugd vlijtig aan het werk. In een der leslokalen bouwde een zwaluwenpaar rustig zijn nest!

Het kasteel van Hemmen, de fraaie bezitting van de baronnen van Lynden werd in 1757 in zijn huidige vorm opgetrokken.

NEERLANDS KLEINSTE GEMEENTE

Hoe is de naam en waar ligt dat oord?

Een ongewone vraag, die na lang zoeken werd beantwoord

Het wapen van Hemmen.

Heusch, u hoeft zich niet te schamen als u niet terstond antwoord weet te geven op deze vraag. Troost u met de gedachte dat miljoenen andere Nederlanders dit waarschijnlijk evenmin kunnen. Wij hebben dit vraagstuk, dat wel interessant, maar daarom nog niet een-twee-drie op te lossen is, voor u uitgeplozen en hier is het antwoord: De kleinste gemeente van Nederland is Hemmen, een stil en liefelijk dorpje in de

Betuwe, dat een fraai kasteel, een prachtig bosch, een intiem kerkje en nog veel meer rijk is, en waar de woningen van alle 221 inwoners verscholen liggen achter het weelderige groen der boomgaarden.

Van een dorp in de kleinste gemeente van Nederland verwacht je niet, dat het een eigen spoorwegstation heeft, maar toch staat het er, al moet Hemmen dit bezit ook delen met Dodewaard, een gemeente ten zuiden van de Betuwe-spoorlijn, die tien maal zooveel bewoners telt. De stationschef wees ons den weg naar het dorp en toen wij in de nabijheid van het kasteel aan een boscharbeider vroegen waar wij den burgemeester konden vinden, gaf hij ten antwoord:

„Een half uurtje geleden heb ik hem juist voorbij zien komen. Als zijn fiets nog voor het gemeentehuis staat, hier om den hoek, voorbij de kerk, dan is hij daar wel te spreken.”

En inderdaad, er stond een fiets voor het gemeentehuis en de burgemeester was terstond bereid ons te vertellen wat wij wilden weten. Onze eerste vraag betrof natuurlijk de geschiedenis van de gemeente en waarom Hemmen met zoo weinig inwoners toch een afzonderlijke

Als de school uitgaat te Hemmen. De woning van den hoofdonderwijzer bevindt zich rechts in het schoolgebouw.

gemeente vormde. Burgemeester J. G. van Eck gaf ons daar echter een redelijke verklaring van, die wij met onze eigen woorden aan u oververtellen.

U moet dan weten, dat Hemmen al van oudsher een heerlijkheid is van het geslacht van Lynden, en de geschiedenis van het dorp loopt dan ook parallel aan die van het kasteel, dat reeds omstreeks 1300 werd gegrondvest. Het dorp Hemmen vormt eigenlijk een eenheid met het kasteel en dat dit sinds eeuwen zoo is, bewijzen de documenten, waarvan de oudste, die nu nog in het archief der gemeente berusten, uit 1700 dateeren. De graven en baronnen van Lynden waren geslacht op geslacht eigenaars van de landerijen in den omtrek en ook thans nog behoort het meerendeel van Hemmens grondgebied aan het kasteel. Als een der pachters overleed, nam de oudste zoon gewoonlijk de boerderij over. De jongere zoons zochten een ander boerenbedrijf buiten hun geboorteplaats en de dochters trouwden met boerenzoons uit de omliggende gemeenten. Hemmen zelf bood en biedt slechts woon- en werkgelegenheid voor een beperkt aantal gezinnen en het overschot van de bevolking verhuist dus naar elders. Maar ofschoon zoo goed als alle Hemmenaren in de naaste dorpen familie hebben, vormt het dorp toch een eigen, afzonderlijke gemeenschap met hechten samenhang, een gemeenschap, waaraan weinig of niets ontbreekt. Hemmen heeft zijn eigen kerk, en werkelijk een lief en schoon kerkje, en reeds sinds de Fransche revolutie een eigen schoolgebouw, waar

nu een vijftigtal Hemmensche jongens en meisjes vlijtig hun lessen leeren. Er is een smid in het dorp en een timmerman-metselaar, een slager, een kruidenier, die tevens bakker en caféhouder is, een onderwijzer, een kosten en een dominee, maar een veldwachter zult u er niet aantreffen, want de Hemmenaren begaan niet zooveel overtredingen, dat er voortdurend politie bij de hand moet zijn en zooveel post wordt er in Hemmen niet bezorgd, dat een postbode daar dagwerk aan zou hebben. Een gemeente-ontvanger is er natuurlijk wel, want belasting betalen moeten de Hemmenaren evenzeer als ieder ander Nederlander! De heer Ritsema, die deze functie bekleedt, is echter ook houder van het poststation en agent van de distributie en wij waren er toevallig juist getuige van, dat de smid zijn belasting kwam betalen.

Hemmens burgemeester, de heer J. G. van Eck, is geboren en getogen op zijn vaders boerderij te Hemmen. Toen de

De oudste inwoner van Hemmen, de drieëntachtigjarige heer C. J. Wiggelo, maakt zijn kleinzoon opmerkzaam op de rijke, veelbelovende vruchtzetting van dit jaar bij de kersen.

Foto's Panorama-v. d. Wal

vorige burgemeester twaalf jaar geleden overleed, zonden de in gezeten van Hemmen een adres naar Den Haag met het verzoek den heer van Eck als opvolger te benoemen en sindsdien bestuurt deze niet alleen de groote boerderij, die hij van zijn vader overnam, maar behartigt hij tevens als burgemeester de belangen van zijn geboortedorp. De heer van Eck stamt uit een oud boeren geslacht, dat al vele burgemeesters van Hemmen heeft voortgebracht. Meestentijds stond er of een Van Eck of een De Hartog aan het hoofd van de gemeente. Sinds de stichting van de school tot aan het jaar 1906 was steeds een lid van de oude boerenfamilie De Hartog als hoofdonderwijzer aan de Hemmensche school verbonden en het merkwaardige geval deed zich onlangs voor dat een kleinzoon van den in 1906 gestorven hoofdonderwijzer Joh. de Hartog weer als leerling-onderwijzer voor dezelfde klas kwam te staan.

De oudste inwoner van Hemmen, de drieëntachtigjarige landbouwer C. J. Wiggelo, die op zoo'n smakelijke wijze amusant verhalen weet te doen over den ouden tijd in Hemmen, vertelt ons onder andere, dat hij als zevenjarige knaap in dezelfde klas heeft gezeten met jonge kerels van zeventien jaar, die de vroegere verzuimde lessen vrijwillig kwamen inhalen.

De beschikbare ruimte laat niet toe u meer bijzonderheden te vertellen over Neerlands kleinste gemeente, waar de meeste zaken precies zoo verlopen als in alle andere dorpsgemeenten van ons land, maar mocht u op een tocht door het Betuwsche kersenland eens in de omgeving van Hemmen komen, dan moet u niet nalaten dit vriendelijke dorpje eens door te fietsen. De droomerige stilte op den dag, als alle bewoners in de boomgaarden, in de weiden of op de akkers aan den arbeid zijn, de intieme sfeer rondom het kerkje, de trotsche gevels en de fraaie tuinen van het kasteel, en het ruischen van de hoge boomen om de bekoorlijke huisjes en de welvarende boerderijen zullen u, evenals ons, een aangename herinnering blijven aan Neerlands kleinste gemeente.

De jeugd van Hemmen, vertegenwoordigd door de twee kinderen van den burgemeester.

Hemmen, de fraaie bezitting van de baronnen van Lynden, in 1757 in zijn huidige vorm opgetrokken.

MEENTE!

meester twaalf jaar geleden overleed, zonden de inwoner van Hemmen een adres naar Den Haag met het verzoek van Eck als opvolger te benoemen en sindsdien is niet alleen de groote boerderij, die hij van zijn vader heeft geërfd, maar behartigt hij tevens als burgemeester de belangen van het dorp. De heer van Eck stamt uit een oud boerenstam. Hij heeft al vele burgemeesters van Hemmen heeft voortgezet. Sinds de stichting van de school tot 1906 was steeds een lid van de oude boerenfamilie als hoofdonderwijzer aan de Hemmensche school. In 1906 is het merkwaardige geval deed zich onlangs voor, dat een inwoner van Hemmen, de drieëntachtigjarige landbouwer Wiggelo, die op zoo'n smakelijke wijze amusant te doen over den ouden tijd in Hemmen, vertelde dat hij als zevenjarige knaap in dezelfde klas met jonge kerels van zeventien jaar, die de vroegeren vrijwillig kwamen inhalen.

De ruimte laat niet toe u meer bijzonderheden te vertellen. Neerlandsche gemeente, waar de inwoner precies zoo in alle andere gemeenten van ons land. Mocht u oopenlijk het Betuwsche landschap in de omgeving van Hemmen ontmoet u niet vriendelijke woorden om te fietsen. De stilte op alle bewoners gaarden, in de de akkers aan den kerkje, gevels en de van het ruischen van vliegen om de huisjes en de boerderijen zul ons, een aanwoning blijven de kleinste ge-

C. J. Wiggelo, de vruchtzetting van Hemmen. Panorama-v. d. Wal

Als deze hooge heerentits voor het gemeentehuis staat, weten de ingezetenen dat de burgemeester aanwezig is en te spreken is, want de burgemeester is niet alleen door zijn ambt de hoogste man van Hemmen, ook in lichaamslenge zullen weinigen hem overtreffen. Daaronder: De smid komt zijn belasting betalen bij gemeente-ontvanger Ritsema.

Het prachtige Ned. Hervormde kerkje van Hemmen, waar ds. O. G. Heldring, de stichter van de alom bekende Zettensche inrichtingen en de eerste redacteur van den Gelderschen Volksalmanak, in de vorige eeuw vele jaren lang het predikambt vervulde.

BOETSEEREN OP SCHOOL

Velen van ons zullen zich de sensatie van de eerste aardrijkskundes op school weten te herinneren: je mocht een plattegrond van je klas tekenen met de kinderen en de juffrouw of den onderwijzer er bij. Een paar lessen later kwam de school aan de beurt, de straat, het blok waar je school in stond, de stad waar je woonde: alles nog erg leuk, maar dan kwam de provincie, het land, Europa, de werelddeelen en dan begon het je te vervelen, want je moest zooveel uit je hoofd leeren, je moest plaatsen kennen, die je nog nooit van je leven gezien had en die je waarschijnlijk nooit zou zien. Zonder twijfel heel nuttig, maar het feit, dat in Australië kangoeroes en schapen voorkwamen, of dat men in Brazilië koffie plantte, interesseerde je maar matig. De oorzaak hiervan is vrij gemakkelijk te vinden: een kind voelt zich van nature verbonden met zijn omgeving en de overgang van het bekende naar het onbekende is bijvoorbeeld in het aardrijkskunde-onderwijs dikwijls te plotseling geweest. Het kernonderwijs nu wil door middel van een meer diepgaande en aanschouwelijke behandeling der bij het kind bekende omgeving bepaalde vakken op een natuurlijker basis plaatsen en daarvoor belangstelling wekken voor wat anders droog en schematisch blijft. In Tegelen, het pottenbakkersdorp in Limburg aan de Maas, heeft deze nieuwe opvatting tot een alleraardigste „uitbreiding” van de onderwijsmethode geleid: men toont den kinderen niet alleen de eigen omgeving, maar men laat hen die nabootsen in klei, men maakt hen dus vertrouwd met het materiaal, waar hun gezin, hun geslacht, hun dorp zijn bestaan in zekeren zin aan te danken heeft, en tevens prent men hun het geleerde beter in, want wie zou vergeten wat hij eens met zijn eigen handen gemaakt heeft?

Het kernonderwijs in het pottenbakkersdorp Tegelen

Als wij dan ook de Sint Josephschool B te Tegelen binnenstappen en, rondgeleid door het hoofd, den heer W. Hermans, een kijkje nemen in een paar klassen, waar de leerlingen juist aan het boetseeren zijn, dan valt ons meteen op, dat aan de komst van een paar vreemden, in gewone omstandigheden toch een „gebeurtenis”, door de jeugd weinig aandacht wordt geschonken. Iedereen is verdiept in zijn werk, want de jongens zijn net bezig de wapenen en woningen, de booten en het huisraad te vervaardigen van hun voorouders uit een ver verleden. De een is bezig met pijl en boog, de ander met een vervaarlijke knots, de derde met een braadspit, en als ooit de leek had verwacht, dat hier een beetje met klei geknoeid werd en dat het grootste deel van de producten wel uit kniekers zou bestaan, die om den haverklap onder de bank rolden, dan is hij wel bijzonder verrast, want het blijkt, dat niemand daar ook maar op komt. Het is blijkbaar veel aardiger werkelijk iets te maken dan met de klei te spelen en de ernstige blik, waarmee de vervaardiger zijn kunstwerk bekijkt, bewijst meer dan een lang betoog: hier wordt belangstelling gewekt op zoo'n ongedwongen wijze, dat het leeren als het ware „spelenderwijze” gaat.

1 In boetseeren heeft heel de klasse plezier.
2 De resultaten van noeste vlijt.
3 De vorm van de provincie Limburg wordt in klei uitgesneden.
4 Zoo nu en dan moet de onderwijzer een handje helpen.

Foto's Panorama-de Jong

Niet altijd is het verstandig om aan de illusie van het witte droomkleed vast te houden. Besluiten we echter toch tot een witte bruidsjapon, dan toch zeker geen lage hals!

Georgi-Recla

JUNIBRUID

Bij alle inspanning die het op het moment kost om een huis aan te kleeden, moet de toekomstige bruid bovendien nog het probleem van haar eigen toilet tot een goede oplossing brengen. En dan spelen op het oogenblik niet alleen

kwalijk kan nemen als hij in een donker colbert verschijnt. Natuurlijk vervalt de hoge hoed dan, terwijl vooral in het laatste geval het bruidje liefst niet tot een wit bruidsgewaad met sluier moet besluiten.

Fleurig en vlot, zooals het bruidje zelf.
Haenchen-Recla

Er zijn alleraardigste complets van kunstzijde.
Wien-bild-S. P. & R. S.

Bij een lange gekleede japon wordt veelal een bandeau of turban van hetzelfde materiaal gedragen.
Haenchen-Recla

persoonlijke voorkeur, financiële draagkracht en ook eventuele maatschappelijke vooroordelen een rol, maar legt de omvang van de reeds aanwezige garderobe eigenlijk het meeste gewicht in de schaal. Heeft men bijvoorbeeld dringend behoefte aan een mantelpakje of gezellig gekleed jurkje, dan zou het ten minste nogal dwaas zijn om een puntenoffer te brengen voor een wit bruidsgewaad. Waarbij nog gevoegd dient te worden de moeite, die het kost, om de diverse onderdelen als witte zijde voor de japon, kousen, schoenen en vooral ook sluiertule bij elkaar te zoeken.

Vandaar dan ook dat hoe langer hoe meer bruidjes „in civiel” naar stadhuis en kerk gaan. De een in een lange gekleede japon, de ander in een kort jurkje, velen in mantelcostuum of complet.

Kiest men een lang model, dan dient er in elk geval rekening mede gehouden te worden dat de jurk verkort moet worden, terwijl de kleur ook „draagbaar” moet zijn. Bij zoo’n gekleede japon wordt vaak een bandeau of turban in dezelfde kleur gedragen.

Kiest men ’n mantelpakje, dan liefst een eenigszins gekleed model, terwijl er tevens rekening mede gehouden moet worden dat het jasje na de plechtigheid uitgetrokken wordt en de blouse dus te voorschijn komt. Een model, dat boven den rok gedragen wordt, staat over het algemeen het gekleedst.

Zoowel bij de korte japon als bij pakje en complet draagt de bruid een hoed.

Waar er vele vragen binnenkomen over het tenue van den bruidegom, merken we hier op, dat de meest correcte dracht is zwart jacquet met gestreepte pantalon, grijs plastron of grijze das, grijze handschoenen, zwarte schoenen met zwarte of grijze sok. Een hoge hoed voltooit het geheel.

Bij gebrek aan een jacquet volgt het zwarte colbert met gestreepte pantalon, terwijl men het in dezen tijd niemand kwalijk kan nemen als hij in een donker colbert verschijnt. Natuurlijk vervalt de hoge hoed dan, terwijl vooral in het laatste geval het bruidje liefst niet tot een wit bruidsgewaad met sluier moet besluiten.

EEN SNOEZIG DRAAGJURKJE

Als cadeautje voor een jong moedertje bij de geboorte van haar kindje is zoo’n schattig kledingstukje heel erg geschikt. Wij geven hierbij de afbeelding van een draagjurkje. Dit is een gevalletje, dat het kindje aankrijgt als er bezoek verwacht wordt.

Het jurkje bestaat uit een bovenstukje, afb. 1 A, en een rokje, afb. 1 B. Het rokje, dat aan den achterkant open is, wordt aan den bovenkant ingerimpeld, zoodat de letters C van het rokje en het lijfje op elkaar vallen.

In ’t lijfje worden voor de armsgaten twee openingen gemaakt (de lijn A-B), waardoor de einden geschoven worden. Aan ieder einde wordt een lint bevestigd en deze linten worden aan den voorkant vastgestrikt. Het bovenstukje wordt op de schouders met lintjes vastgestrikt.

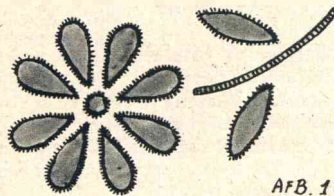
Het draagjurkje wordt langs den onderkant en op het lijfje versierd met Engelsch borduurwerk. Wij geven hierbij een enkel bloempje (afb. 1 C).

Onder den bloemenrand komen drie fijne oprijgels, terwijl de onder- en bovenkant met een smal valen- cienneskantje worden afge- werkt.

Het jurkje wordt gemaakt van voile, batist, mousseline de soie of een andere fijne stof, waarvan we ongeveer 1 meter nodig hebben. Het rokje is 65 cm lang, terwijl de geheele stofbreedte er voor gebruikt wordt.

Het lijfje teekenen we op ware grootte met behulp van de mater, die bij het verkleinde patroontje staan aangegeven.

Teekeningen
A. den Hollander

AFB. 1 C.

PRACTISCHE WEETJES VOOR DE HUISVROUW

Schuur uw pannen, wanneer ze aangebrand zijn, niet met een pannespons. De bodem wordt te ruw, zoodat er een volgende maal nog grotere kans bestaat op aanbranden.

Kook daarom de pannen uit met soda of zoutwater en laat ze daarna eenige uren weken. We kunnen ze daarna heel gemakkelijk met een borsteltje schoonmaken.

Wit email wordt op den duur goor. Door afschuren met een schuurmiddel en een sopje van een zeepvervangingsmiddel kunnen we het over het algemeen weer helder krijgen; is dit niet ’t geval dan moeten we het uitkoken in water waaraan we een scheut bleekwater hebben toegevoegd.

Glimmende plekken op donkerblauw en zwart goed kunnen we verwijderen door het af te borstelen met water en een scheut azijn; daarna wordt het onder een vochtigen doek geperst. Dit moeten we wel geregeld herhalen, want na eenigen tijd komen de glimmende plekken weer boven.

Voor het verwijderen van vetvlekken kunnen we tetra of benzine gebruiken. Hebben we deze middelen echter niet meer in ons bezit dan kunnen we ons ook behelpen met een lauwsopje van zeep of een zeepvervangingsmiddel. We moeten hiermede echter oppassen, dat er geen lichte plekken of kringen in het goed achterblijven.

WAT ZULLEN WE ETEN?

Menu van de week

- Zondag:** Baklapjes.
Gestoofte komkommer.
Aardappelen.
Maïzenapudding met rabarber.
- Maandag:** Erwtensoepp.
Gort met rabarber.
- Dinsdag:** Stoofsla met kaas.
Aardappelen.
Rabarbersoepp.
- Woensdag:** Posteleinsoepp.
Groenteragoût.
Aardappelen.
- Donderdag:** Gehakt.
Spinazie.
Aardappelen.
- Vrijdag:** Zomersche bruineboons-
soep.
Vischkoekjes.
Aardappelsla met kom-
kommer.
- Zaterdag:** Gestoofte worteltjes.
Aardappelen.
Sagopap.

Uit ons menu

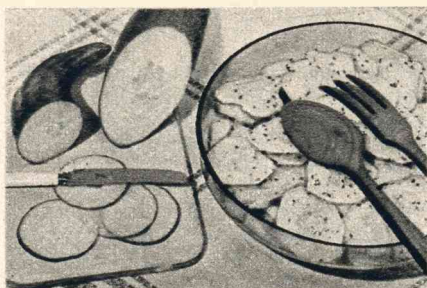

ZOMERSCHE BRUINEBOONENSOEP (4 personen)

2½ liter water, 250 gram bruine boonen, een paar aardappelen, 1 prei, eenige stukjes bloemkoolstronk, ½ bosje peterselie, ½ bosje kervel, ½ bosje selderij, een paar worteltjes, wat zout en peper, wat bouillonaroma.

Wasch de bruine boonen en laat ze daarna een nacht in water weeken. Breng ze den volgenden dag met het weekwater aan de kook, laat ze plm. 1½ uur koken en voeg er dan de rauwe geraspte aardappelen en de schoongemaakte, gesnipperde groenten bij.

Laat de soep nog plm. ½ uur koken, wrijf de vaste bestanddeelen door een zeef, verwarm de soep nog even en maak haar met zout, peper en bouillonaroma op smaak.

AARDAPPELSLA MET KOM- KOMMER (4 personen)

600 gram koude, in de schil gekookte aardappelen, 1 kleine komkommer.

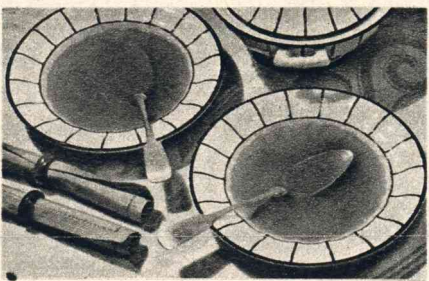
Voor de namaak-mayonnaise: 1½ dl melk, een stukje ui, een paar takjes peterselie en selderij, een stukje laurierblad, een stukje foelie, wat tijm, 15 gram maïzena, een stukje boter, wat peper en zout, 1 theelepel mosterd.

Laat de groenten en de kruiden heel langzaam in de melk trekken (plm. 15 min.). Zeef het vocht vervolgens, breng het daarna aan de kook en bind het met de aangemengde maïzena. Laat de saus even doorkoken, roer er van het vuur de boter, peper, zout en mosterd doorheen en laat haar bekoelen.

Ontdoe de aardappelen van de schil en snijd ze in tamelijk dikke plakken.

Snijdt de bittere punten van de komkommer af, schil ze en schaaf ze in plakjes. Vermeng deze met wat zout, laat ze in een vergiet uitdruipen en vermeng ze met de plakjes aardappel.

Giet er het sausje overheen, schep alles luchtig door elkaar en dien het gerecht, bestrooid met wat fijngehakte peterselie, op.

RABARBERSOEP (4 personen)

1¼ liter water, ½ liter rabarbersap, 4 eetlepels jam, 75 gram gortmout, aardappelmeel of aardappeltapioca, plm. 60 gram suiker, wat kaneel.

Breng het water met het rabarbersap en de jam aan de kook.

Bind de soep met de gortmout, het aardappelmeel of de aardappeltapioca en roer er van het vuur de suiker en de kaneel doorheen. Dien de soep warm of koud als nagerecht op. Foto's A. M. Koller

GOEDE RAAD IS NIET DUUR

Alle correspondentie betreffende deze rubriek, voorzien van het motto „Goede raad is niet duur” en met een ingesloten postzegel van 7½ cent, te richten aan ons hoofdkantoor, Nassaulaan 51, Haarlem, of een onzer bijkantoren.

Vilthoed.

„Kunt u me ook inlichtingen verstrekken over het schoonmaken van een witten vilthoed?” Deze vraag wordt ons gesteld door mevr. T. S.-H. te Enkhuizen. U neemt 'n papje van magnesia-poeder en tetra en behandelt hiermede den hoed. Wanneer de tetra verdampt is, herstelt u het overtollige poeder weg.

Geranium.

„Wanneer kan de geranium gestekt worden?” Dit vraagt onze abonnee mevr. v. L. te Amsterdam. Het stekken geschiedt in Augustus. We nemen de toppen der scheuten en snijden juist onder een blad met een scherp mes de stek af ter lengte van ongeveer 10 cm. De onderste blaadjes en bladstelen worden verwijderd, een paar van de bovenste half doorgesneden om het verdampen van veel vocht te voorkomen. De wonden laten drogen. Daarna de stek in een kistje zetten met een laag turfmoel,

waarop ongeveer 4 cm scherp zand. Een glasplaat wordt over het kistje gelegd. Dagelijks in de morgenuren sproeien en tijdelijk het glas er af nemen om op te laten drogen. Niet te veel water geven. De stekken worden overwinterd als oude planten. Dit geschiedt op een luchtige, koele, beslist vorstvrije plaats, waar vochtige lucht heerscht. In den winter heel weinig gieten. In Februari de oude planten insnoeien, langzamerhand meer gaan gieten en na het snoeien verpotten in vruchtbaren bloemistengrond. Alleen in den groeitijd om de 14 dagen wat kunstmest. Van harte succes.

Rabarber inmaken.

Mevr. T. S. te Breda en mevr. v. d. H. te Den Haag vragen of het mogelijk is rabarber in te maken zonder suiker. Ja hoor, dit kunt u heel goed doen. U kookt de rabarber tot moes, doet ze daarna in de glazen en steriliseert ze ongeveer 45 minuten. Later kunt u er dan jam van maken door toevoeging van suiker.

UW BRUIDSUIKERS ZIJN ER

Overall, waar U thans onze artikelen of onze reclame in de étalage ziet, kunt U de echte Paré-Bruidsuijkers krijgen. Een luxe kist van 1 kilo inhoud voor f 2.40. Wat beteekenen 10 bonnetjes der versnaperingenkaart als men met twee families is en een bruiloft in uitzicht heeft? Ze zijn zóó bij elkaar gebracht en de bruiloft slaagt beter door die gezellig-ouderwet-sche, echt lekkere

PARÉ BRUIDSUIKERS

Zorg er voor, dat hij Flink en Sterk wordt.

Juist nu is het noodzakelijk, dat ge Uw kind het allerbeste voedsel geeft, dat er voor hem verkrijgbaar is: Molenaar's Kindermeel. Begin na afloopderborstvoeding met Molenaar's Kindermeel. U zult verrukt zijn over de resultaten.

*Molenaar's
Kindermeel*

Mevrouw, moet ik de dupe worden?

Er zijn van die vrouwen. Eerlijk tot op een cent behalve . . . wanneer het de distributie betreft! Dan maken zij misbruik „van hun goede klant zijn”. Verloopen bonnen inleveren, bonnen vergeten te geven en nog tal van andere handigheidjes worden maar al te graag toegepast. Bedenk echter, dat ook Uw winkelier bonnen moet inleveren om nieuwen voorraad te krijgen. Toon begrip voor de distributie, breng Uw leverancier niet in moeilijkheden.

COUPON

Te zenden aan den Econ. Voorl. Dienst
Rijnstraat 24 te 's-Gravenhage.

Naam:

Adres:

D 63

Woonpl.:
Aanvragen kunnen ook per brief of briefkaart geschieden.

Wilt U weten wat kan en wat niet kan? Stuur dan nevenstaande coupon aan den Economischen Voorlichtingsdienst, Rijnstr. 24, 's-Gravenhage en U ontvangt gratis de brochure „De distributie en de huisvrouw”.

HET C.D.K. DIENST UW BELANG

Publicatie v/h Departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart t.b.v. het Centraal Distributie-kantoor

Hebt U zooveel tijd?

U bezeert zich — het bloedt — wat nu? Zoo mogelijk zoekt U eerst een linnen lapje en een draadje garen: daarvan maakt U dan een „verband“. Dat schuurt dan voortdurend heen en weer en hindert U bij het werken. Dientengevolge wil de wond dagenlang niet genezen. Jammer van al dien verloren tijd! Neemt U toch liever meteen de geschikte wondpleister

TraumaPlast

verkrijgbaar bij alle apothekers en drogisten.

Is Kans en Toeval hetzelfde?

Neen! Er zijn kansen in de techniek. Maar niet het toeval beslist, of U in aanmerking komt. Dat doet Uw kennis! PBNA maakt U geschikt voor technische promotie. - Schriftelijke cursussen met privé-karakter. - Een staf van bevoegde leeraren. - Een diploma, dat hoog in aanzien staat!

PBNA
ARNHEM

Ons prospectus P 365/A zenden wij U op aanvraag gaarne toe. (No. duidelijk vermelden)

Blikman

NU hebt U recht
op
3 rollen

OPBOUW
CALCIUM-PEPERMUNT
(versnapering plus gezondheid-versterkend-kalkvoedsel)

voor

1 raatsoen (100 gram) Uwer versnaperingenkaart, bij erkende drogisten.

Vraag zogewenst adressen in uw woonplaats aan de:

PEPPERMINT AND PHARM. WORKS
VLAARDINGEN

11/42

Verkrijgbaar bij erkende drogisten

Wie een kuil graaft voor een ander....

SLOT VAN BLADZIJDE 5

ellende in zoo'n groote stad en den plicht van de rijken om den nood te verlichten. De oude heer vertelt, dat het zoo moeilijk is bedrog van ware armoede te onderscheiden.

„Kijk,“ zegt hij, „ik kom vanochtend uit de provincie met vijfhonderd gulden in mijn zak om de armen te helpen, maar ik weet niet, hoe ik de menschen, die daar het eerst voor in aanmerking komen, moet vinden.“

Mijnheer Jansen zegt daarop, dat, als de oude heer het geld aan hem wil geven, hij persoonlijk voor de juiste besteding van het geld instaat. Maar op het oogenblik, dat hij dit voorstel doet, wordt de oude heer achterdochtig en zegt, dat het gevaarlijk is om vreemdelingen te vertrouwen. Pietje ziet in, dat deze man nog niet zoo dom is als hij er wel uitziet, en wordt bang, dat de heele zaak mislukt.

„U vergeet,“ zegt hij vol overtuiging, „dat mijnheer Jansen mijn vriend is, dien ik al jaren ken. Hij is zelf heel rijk en heeft een massa huizen hier in Den Haag in eigendom.“

Daarop kijkt hij zijn maat aan om te zien, welk een indruk deze slimme opmerking op hem maakt. Mijnheer Jansen knikt goedkeurend, maar zoo, dat de oude heer het niet merkt, en deze laatste vraagt:

„Zou u hem vertrouwen?“

„Ik zou hem elken cent, dien ik bezit, toevertrouwen,“ meent Pietje vol overtuiging.

„Dat is gemakkelijk gezegd,“ zegt de oude heer. „Maar hoe kan ik weten, dat het waar is wat u beweert?“

„Kom, kom,“ zegt

de man met den spitsen neus. „Hij beweert het niet alleen, hij wil graag de daad bij het woord voegen.“

En op een wenk van zijn maat haalt Pietje nu zijn tweehonderd gulden te voorschijn en geeft die aan mijnheer Jansen.

Zoo'n blijk van vertrouwen schijnt den ouden heer te overtuigen. „Neemt u mij niet kwalijk,“ zegt hij tegen den man met den spitsen neus. „Ik moet u leelijk beleedigd hebben door zoo wantrouwend te zijn. En om te bewijzen, dat ik er spijt van heb, zal ik hetzelfde doen wat deze heer gedaan heeft.“

Daarop steekt hij zijn hand in zijn zak en haalt er een portefeuille uit, die letterlijk barst van het bankpapier. Juist staat hij op het punt dat ding aan mijnheer Jansen te geven, of zijn gezicht betreft en hij kijkt de anderen opnieuw achterdochtig aan.

„Ja,“ zegt hij, „dat is nu allemaal goed en wel, maar we staan niet gelijk. Ik heb hier vijfhonderd gulden, terwijl deze heer maar tweehonderd gulden heeft gegeven. Dat is een groot verschil.“

„Maar ik heb niet meer dan tweehonderd gulden bij me,“ zegt Pietje volkomen naar waarheid getrouw.

„Misschien kun je je gouden horloge met ketting er bij doen om het verschil wat kleiner te maken,“ zegt de man met den spitsen neus en knipoogt tegen Pietje.

Nu was dat horloge met ketting een kostbaar stuk, het eenige, dat Pietje bezat. Hij had het van zijn oom geërfd en hij hield niet van het denkbeeld om het zoo maar aan een vreemde mee te geven, al was die vreemde dan ook zijn maat. Maar het was natuurlijk dom om nu te aarzelen, want dan zou de buit van tweehonderdvijftig gulden hem zeker ontgaan.

Hij knipoogde dus, maakte den ketting los en gaf het heele gevalletje aan mijnheer Jansen. Nu scheen de oude heer dan toch heelemaal overtuigd en hij maakte geen aanmerkingen meer, doch overhandigde den secretaris van het genootschap tot het voeden van weduwen en weezen die vijfhonderd gulden. Daarop stond mijnheer Jansen op en zei:

„Over tien minuten ben ik zeker terug. En dan kunnen jullie zien, dat ik even goed te vertrouwen ben als wie dan ook hier in de stad.“

Het was allemaal zoo vlot gegaan, dat Pietje erg over zichzelf tevreden was. Hij praatte erg vriendelijk met den ouden heer tot de tien minuten om waren en de onnoozele philanthroop was zoo onder den indruk van de verhalen over mijnheer Jansen's eerlijkheid, dat hij Pietje niet wilde laten gaan, toen deze zei, dat hij even de straat op ging om te kijken waar mijnheer Jansen toch bleef met hun geld.

„Het zou net lijken of we hem werkelijk niet vertrouwden,“ zei de oude heer. „Neen, neen. We moeten hier blijven wachten.“

Pas na een minuut of twintig gelukte het Pietje weg te komen, terwijl de oude heer te kennen gaf, dat hij nog wel geduld had. Hij holde naar den hoek van de straat en verheugde zich al op die tweehonderdvijftig gulden, hoewel hij er spijt van had, dat ze zoo'n vriendelijken ouden man hadden opgelicht.

Toen hij echter aan den aangegeven hoek kwam, was er tot zijn verbazing geen spoor van den man met den spitsen neus te bekennen. Hij liep nog naar verschillende andere hoeken

in de veronderstelling, dat er een misverstand in het spel was, maar mijnheer Jansen was nergens te vinden en ten slotte zag hij in, dat het maar verstandiger was naar het café terug te gaan en te zien hoe het met den ouden heer stond. Op weg naar het kroegje trachtte hij een verhaal te verzinnen om de woede van den bedrogen weldoener te doen bedaren, maar dat was heelemaal niet noodig, want in het café aangekomen was er ook al geen spoor meer van den ouden heer met het witte haar, den bril en de bruine overjas te bekennen.

„Een nette oude heer en een man met een spitsen neus, dien u weg liet gaan met uw geld en uw horloge met ketting, om te bewijzen, dat hij te vertrouwen was?“ vroeg de agent, dien Pietje een kwartiertje daarna aansprak. „Ja, dat heele gevalletje is slechts een variatie van den vertrouwenstruc en niemand zou er invliegen behalve iemand, die zoo uit de provincie komt. Ja, ik zal er een notitie van maken, maar veel hoop, dat u uw eigendom terugkrijgt, kan ik u niet geven.“

Wij waren erg verbaasd, toen we Pietje twee dagen later alweer in ons dorp terugzagen. Hij vertelde aan iedereen, dat Den Haag hem niet bevalen was, maar bij stukjes en beetjes heb ik toch het heele verhaal uit hem kunnen krijgen. En sedertdien is hij een ander man geworden. Ik wil niet zeggen, dat je hem nu meteen blindelings kan vertrouwen. Maar zijn streken heeft hij toch voor een goed deel afgeleerd en hij gaat niet meer prat op zijn slimheid,“ besloot de waard. „Nog een biertje, mijnheer?“

H. K.

Verkade

handhaaft zijn kwaliteits-
beginsel onder alle om-
standigheden!

BESCHUIT • KOEK • BISCUIT • BONBONS • SUIKERWERK

„HET EXEMPEL”

Een korte vertelling door
C. van Rospeijnen

MET EEN TEEKENING VAN HERMAN MOERKERK

Het exempel” noemen ze me. Dat is gekomen omdat juffrouw Verhoeven, voor Fransch, mijn opstellen dikwijls voorleest, als „exemple”.

Het kan me niet schelen, ten slotte is het een eenaam. Het is afgunst, niets

dan afgunst, dat ze me zoo noemen. Omdat ik de jongste ben van de klas, en toch altijd nummer een. Omdat ik niet mee wil doen aan hun flauwen onzin zooals wekers laten afloopen onder de bank, vieze beesten loslaten, spiekpapierjes doorgeven. Altijd dezelfde schoolkinderen-nonsens. Ik vind, als je op een internaat bent en je voorbereidt voor een beroep als onderwijzeres, hoor je zulke dingen achterwege te laten. Ze hebben op de zaal ook een ondulatietang; die laten ze in het geheim circuleeren. Stel je voor,

een ondulatietang, de nuffen! Ik laat mijn haren zooals de natuur ze heeft gemaakt. Ze zijn zwart en steil en stug... Er zijn ook meisjes, die mooie krullen van zichzelf hebben: Hetty Perelaar en Therees Alburg. Hetty is blond, en Therees roodbruin... Nu ja, wat heb je er eigenlijk aan? Het leidt maar af van je werk. Hetty zit er altijd aan te prutsen. Ten slotte is de studie toch het voornaamste. Ik studeer gemakkelijk en met plezier. Ik heb een vlug hoofd. Daarom mocht ik ook van mijn oom en tante, die me van mijn achtste jaar af hebben opgevoed — toen zijn mijn ouders gestorven — dóórleeren. Natuurlijk op voorwaarde, dat ik mijn uiterste best zou doen. Ja, want het kost veel geld, en een nichtje is geen eigen kind, dat weet ik best. Gelukkig heb ik van nature veel plichtsbef.

Dat zei vanochtend juffrouw van Dijk nog, bij het rekenen. Ik heb namelijk nooit gebruik willen maken van het antwoordboekje, dat Hetty Perelaar heeft en waarvan de heele klas misbruik maakt. Ik niet. Dat ik daar gelijk in heb, bleek vanmorgen ook alweer. Er stond namelijk een fout in; dientengevolge waren alle oplossingen natuurlijk óók fout, behalve die van mij. En juffrouw van Dijk zei, dat je hier weer aan zien kon, dat eerlijk het langste duurt. Ik zat met mijn handen over elkaar in de voorste bank en ik keek vóór me, terwijl ze me prees. Ik zou niet weten hoe ik anders had kunnen doen. Maar ik hoorde hoe Hetty Perelaar iets tegen Francientje Mooring zei.

Francientje is een klein meisje met pony en groote bruine oogen, dat op een pop lijkt en altijd lacht; leeren kan ze heelemaal niet. Ik weet ook, dat ze in het geheim wel eens briefjes krijgt van jongens. Ze mogen haar hier toch allemaal graag, maar dat is misschien omdat ze zooveel lekkers van thuis overgestuurd krijgt; haar vader heeft een grooten banketbakkerswinkel. Ze deelt het altijd royaal uit, maar ik bedank uit principe. Ik kan immers toch nooit iets terugdoen, ik krijg nooit iets.

Ik verstond wel wat Hetty fluisterde. „Kijk het exempel daar nou zitten, zoo trotsch als een prijshaantje! Je zou ze zoo de bank uitschoppen.” Nou, toen ben ik natuurlijk nog ééns zoo recht gaan zitten; ik heb over mijn bril heen

naar het plafond gekeken, om niet te laten merken dat er tranen in mijn oogen kwamen. Toch ook té gek, dat ik zou huilen omdat die misselijke domme schapen afgunstig zijn.

Nu ja, het is niet altijd prettig als iedereen je links laat liggen; het is net

of er een cirkel van eenzaamheid om je heen is. Zooals ook nu. Het is nu het vrije kwartier, maar ik ben gewoon in mijn bank blijven zitten; dat vind ik prettiger dan alléén in den tuin te dwalen, terwijl de rest allemaal met drie of vier gearmd loopt en plezier heeft. Plezier om niets weliswaar, om snérdingen. Misschien nu wel om mij.

Want vanmorgen, toen juffrouw Verhoeven vroeg wat wij allemaal in de Kerstvacantie gingen doen, is uitgekomen wat ze nog niet wisten, namelijk dat ik als eenige hier zou overblijven. Mijn oom

en tante krijgen logé's, mijn oom z'n zuster met drie kinderen, en nu schreef mijn tante dat er dan eigenlijk geen plaats meer was voor mij, en of ik aan de directrice wou vragen hier te mogen blijven. Ik kon ze misschien wat in de hand komen met de Kerstvacantie. Mijn tante gebruikt altijd van die rare uitdrukkingen; ze schrijft ook met erge hanepooten, de meisjes lachen er om als ze mijn adres op de enveloppe zien. Nu ja, die wichten, érgens moeten ze altijd om giebelen.

Daar gaat de bel. Ik neem mijn Duitsche grammatica — het volgend uur hebben we Duitsch — en ik doe of ik er in lees, maar ik voel intusschen hoe ze spottend naar me kijken. Natuurlijk hebben ze over me gepraat.

Juffrouw Molenaar, de leerares voor Duitsch, komt binnen; ze kijkt of ze uit haar humeur is. Ze haalt uit haar tasch een stapeltje proefwerk. Ha! Ik had niet gedacht, dat het onverwachte proefwerk van Woensdag nu al gecorrigeerd zou zijn. Het was een bijzonder proefwerk. Onverwacht droeg zij ons op om in het Duitsch een opstel te maken over het boek, dat ze ons het laatste kwartier van elke les voorgelezen had.

En omdat de anderen dat laatste kwartier altijd gebruikten om te snoepen van het lekkers dat Francientje of Hetty liet rondgaan, zag ik ze allemaal zitten met verslagen gezichten; ik moest er erg om lachen. Ze krabbelden maar wat, ze leverden hun papier bijna blanco in. Lékker. Slim bedacht van juffrouw Molenaar! Ik heb een goed opstel gemaakt. Ik had altijd goed geluisterd, het boek boeide me; voor de anderen zal het wel te hoog gegaan zijn, maar ik lees uit de bibliotheek ook altijd de boeken, die eigenlijk voor de hoogere klassen bestemd zijn. Ik schreef het heele uur; ik was nog niet eens heelemaal klaar, toen de bel ging.

Daar zegt juffrouw Molenaar het al: „Het spijt me te moeten zeggen, dat de eenige, die blijkt te hebben geluisterd naar het voorlezen, is geweest...”

„Het exempel natuurlijk,” fluistert Hetty sarrend. Ik doe of ik het niet hoor. Erg recht zit ik in mijn bank.

„....Is geweest Hendrika Baan,” gaat de leerares voort. „Heel goed. Hendrika; goed van stijl, zonder grammaticale fouten. Den inhoud duidelijk

Nu
ook in
groote
tube!

Castella Tandpasta is nu ook in zeer voordeelige, kloeke tube verkrijgbaar! Verrijkt met Perldon, waardoor zeer kleine schuimbelletjes binnendingen in gebitsholten, die voor de groote schuimbellen van normale tandpasta's onbereikbaar blijven!

Castella
schuimende TANDPASTA

GROOTE tube 65 ct.

Normale tube 35 ct

WEER ZOO'N GOED DOBBELMAN-PRODUCT!

De traditie
getrouw...

In het verleden was,
in de toekomst is de
Ster op de Junghans-
uurwerken de waar-
borg voor een goede

Junghans

Uhrenfabriken Gebr. Junghans A.G., Schramberg, Wttbg.

Kunt Her niet bij?

Voortaan
„gelijk
oversteken”!

Er is een groot gebrek aan Tana-potjes en -flacons; daarom kunt U thans alleen dan „Tana” voor Uw mooie schoentjes koopen, indien U gelijktijdig een ledige Tana-verpakking (compleet met sluiting) er voor inlevert. Voor zoo'n goed product zult U trouwens die kleine moeite wel over hebben, nietwaar?

Tana

voor elk schoentje!

NEDERLANDSCH FABRIKAAT

1789

J.C. Boldoot

Eau de Cologne
Wekt op en verfrist

Lavendel Pastol Glazurol
Geelt geurige verkwikking Maakt Uw tanden blank Versterkt het tandglazuur

Het TURCO-meisje doet een beroep op U!

De vraag naar Turco is zóó groot, dat de winkelier de beperkte hoeveelheden die hij krijgt in een ommezien van tijd heeft verkocht. Gebruik niet meer dan de wasvoorschriften aangeven! Koop niet meer dan U voor direct gebruik nodig hebt. Het devies is nu:

ZUINIG met TURCO

THANS 250 Gram voor **24** ZONDER BON CENT

VOOR DE WASCH - DE VAAT - UW TAPIJTEN

Fryslân Boppel is de leuze Van de Friezen, groot en klein; Fryslân Boppel! Maar óók zal het Steeds: De Gruyter Boppel zijn.

Clinge Doorenbos

Bladwijzer No. 2 uit de serie 11 NEDERLANDSCHE KLEEDERDRACHTEN zoolang de voorraad strekt, gratis voor onze klanten. (zie etalage)

DE GRUYTER

Bij rookershoest helpen

reeds **2 Rheila's** meermalen per dag

Verkrijgbaar bij Apothekers en Drogisten f.-30 en -50

en beknopt weergegeven. Ik zal het voorlezen; ik verzoek de dames nu wél te luisteren, opdat ten minste de korte samenvatting van dit bekende boek tot hun beperkt verstand zal doordringen."

Zij begint te lezen. Ik zie dat Francientje onder de bank iets vandaan goochelt. Snoep, natuurlijk, tóch weer. Even heb ik de neiging het tegen de leerares te zeggen. Maar dat doe ik toch niet. Klikken is geen goede karaktereigenschap, de leeraren waardeeren het ook niet. Ja, ze geeft het al door aan

Thea, en die geeft het aan Greet. Dan zou ik eigenlijk moeten volgen, maar mij slaan ze natuurlijk over. Waarom komen er nu tranen in mijn oogen? Wat een onzin. Ik heb dat toch zelf gewild, omdat ik nooit iets terug zou kunnen doen. Want ik krijg nooit een pakket van thuis.... Marsepein is wel lekker, erg lekker....

Ik zit heel rechtop in mijn bank. Mijn Duitse zinnen klinken heel goed, ik ben erg goed in Duitsch. Ik ben de jongste van de klas, en toch nummer een....

DE WAARHEID

OMTRENT DOKTER LANKMAN

DOOR HANS VERHOEVEN.

Een historie met een verrassend slot

MET TWEE ILLUSTRATIES DOOR B. TEN HOVE

Voldaan beschouwde Loes van Daalen haar beeltenis in den spiegel: zoo kon het wel, vond ze. Een gekleede japon, toch vroolijk getint, harmonieerde bijna volmaakt met haar donker uiterlijk, bruine oogen en dito haar. Ze meende hiermede precies te hebben voldaan aan het verzoek van tante Lien, die nadrukkelijk in den uitnodigingsbrief had vermeld, dat het een huiselijk feestje zou zijn.

„Oom wil beslist geen officieel gedoe, een paar heeren van kantoor zullen komen, omdat dat nu eenmaal moeilijk anders kan, maar verder zijn we echt onder elkaar."

Ze ging graag, want ze had veel met oom Theo op. Door een helaas kinderloos huwelijk had zijn welhaast vaderlijke genegenheid zich van jongs af op de dochter van zijn oudste zuster geconcentreerd. Vacanties werden bij voorkeur in het rustige bloembollendorpje doorgebracht en het was vanzelfsprekend, dat Loes niet mocht ontbreken bij de viering van het vijfentwintigjarig kantoorjubileum van oom Theo.

Nu stond ze gereed en ze genoot al bij voorbaat van hetgeen haar te wachten zou staan. Oom en tante wisten sfeer te scheppen in hun huis, zoodat ze er zeker van was een prettigen dag tegemoet te gaan. Het was altijd een van de stelregels van den heer Graafland geweest, zichzelf en zijn vrouw jong te houden, door het contact met de jeugd niet te verliezen en daardoor kon Loes er altijd van op aan ten huize van haar oom een of meer jongelui van haar leeftijd te ontmoeten, die een vroolijk en passend gezelschap voor haar zouden zijn.

Het is waar, oom Theo was een onverbeterlijke plaaggeest en ze was dikwijls het slachtoffer geweest van zijn goedmoedigen spot. Een van de grappen, die hij voortdurend op haar bléef toepassen, was zijn zinspel op een zekeren heer Lankman, die een uitstekende partij voor Loes beloofde te worden. Dat was begonnen, toen ze in haar laatste H.B.S.-jaar in de groote vacantie bij hem logeerde, nu vijf jaar geleden.

„Tjongejonge," had oom Theo haar glimlachend gemonsterd, „jij wordt zoo langzamerhand een heele dame! Het zal niet lang meer duren of Lankman merkt je op en dan wordt het oppassen voor je, meisje!" Hij had haar daarbij schertsend in de wang geknepen en zijn vroolijk gezicht had zich in duizend kleine

rimpeltjes vertrokken, wat hem een onweerstaanbaar komisch aanzien gaf.

En zoo was het steeds gegaan. Op den duur had ze zich wel eens lichtelijk geërgerd, als hij steeds maar weer toespelingen maakte op dien geheimzinnigen „mijnheer Lankman", die een groote rol in haar leven zou spelen, doch dien ze tot nu toe nog nooit had ontmoet. Verleden jaar was de betiteling veranderd, het was „dokter Lankman" geworden, maar de grap bleef dezelfde.

* * *

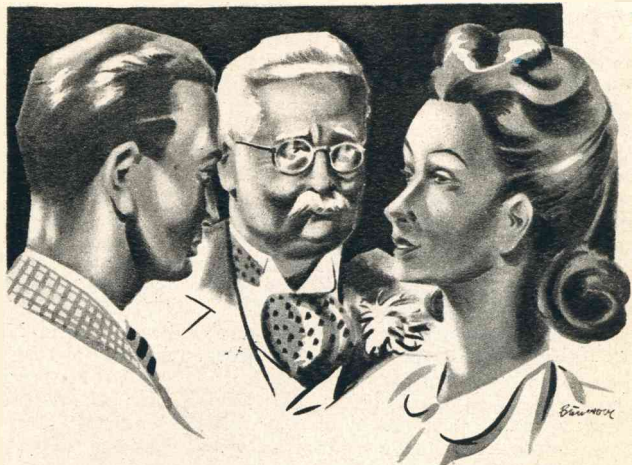
De tram bracht haar in een half uur op de plaats van bestemming. Het bleek, dat ze niet de eenige gast was, die met deze vervoergelegenheid was gearriveerd, want even voor haar zag ze een jongeman het huis in gaan, dien ze terloops in de tram al had zien zitten. Oom Theo stelde hen aan elkaar voor: „Meneer Breevoort, de secretaris van de directie.... juffrouw van Daalen, mijn nicht."

In de met bloemen gevulde kamer zaten ze onder het genot van een kopje thee wat te praten, in afwachting van de andere feestgenooten.

Piet Breevoort bleek een prettig verteller te zijn, in staat ernstig over ernstige zaken te spreken, doch bij wijlen jongensachtig uitgelaten, als het gesprek een vroolijker wending nam. Binnen een kwartier stonden de jongelieden op zoo'n vertrouwelijken voet met elkaar, alsof ze jarenlang vrienden waren geweest.

Het ongeregeld binnenkomen van andere gasten, gevolgd door de daarbij behorende plichtplegingen, nam een goed deel van den middag in beslag. Met voldoening merkte Loes op hoezeer de menschen het blijkbaar een genoegen vonden haar oom op dezen dag van hun vriendschap te doen blijken.

Toen tante Lien tegen zes uur het sein gaf voor het diner, verzamelden zich een vijftiental familieleden en intieme

Oom Theo stelde hen aan elkaar voor.

vrienden rondom de feestelijk versierde tafel. Loes zat rechts van den jubilaris en naast haar was Piet Breevoort een plaats aangewezen. Het ging er geanimeerd toe, oom was op zijn best en wist na elke toespraak het juiste wederwoord te vinden.

Op een gegeven oogenblik boog hij zich vertrouwelijk naar haar over en zei, luid genoeg om ook door haar tafelbuurman te worden verstaan: „Nu we zoo gezellig bijeenzitten vind ik één ding jammer...”

Haar verwonderd gezicht vroeg om naderen uitleg en hij gaf haar dien prompt:

„Wel, het gezelschap zou eerst compleet zijn geweest, als dokter Lankman ook was gekomen!”

Loes legde haar vork even neer en keek hem vriendelijk-bestaftend aan.

„Oom,” zei ze ernstig, „dat is nu werkelijk voor het laatst, dat ik iets over dat mispunt wil hooren! Dokter Lankman heeft voor eens en voor al bij me afgedaan!” En ze zette haar woorden kracht bij door een resoluut knikje.

Oom Theo at grinnikend verder. Piet Breevoort had gemuseerd toegelusterd en mengde zich nu in het gesprek.

„Mag ik ook in het geheim deelen?”

Hoofdschuddend en met een gemaak-

ten zucht wendde ze zich tot hem.

„Een grapje van oom, dat van jaren her dateert. Dokter Lankman is mijn aanstaande echtgenoot...” en toen ze zijn beleefde verwondering zag: „Ik heb overigens niet het genoegen den goeden man te kennen, maar ik heb me wel een voorstelling van hem gemaakt. Die zal niet ver van de waarheid af zijn, denk ik.”

„Interessant,” mompelde Breevoort, „en hoe stelt u zich dien dokter Lankman dan wel voor?”

Loes dacht een oogenblik na.

„Een klein, miezerig manneke, half kaal, kippige oogen, een uilebril en valsche tanden,” vond ze uit.

„Een aantrekkelijke verschijning en ik geloof, dat ik u wel mag gelukwenschen met uw keuze,” zei hij, terwijl hij een spottende neiging maakte. „Ik hoop, dat u gelukkig met hem zult worden.”

„Daar ben ik van overtuigd,” ging ze op zijn scherts in, „hij is een beetje droog, maar erg lief.”

Een poosje aten ze zwijgend verder, dan hernam ze:

„Nu in ernst, oom, zullen we afspreken, dat dokter Lankman in het vervolg een verboden onderwerp is?”

„Wat mij betreft, goed, hoewel ik betwijfel of jij je aan die afspraak kunt houden. Waar het hart vol van is...”

Hij keek haar veelbetekenend aan, doch ze deed alsof haar het gesprek verder niet aanging. Zijn plichten als gastheer eischten de aandacht van oom Theo aan een andere zijde van de tafel en toen hij weer gelegenheid had zich met zijn nichtje te bemoeien, bleek hem, dat zij het zeer goed buiten hem kon stellen. Loes was in druk gesprek met Piet Breevoort over allerlei aangelegenheden, waarin jonge menschen belangstelling hebben.

's Avonds werd er gemusiceerd en Loes zong een van die weemoedige Zweedsche liedjes, die zoo treffend de gehechtheid van den Zweed aan zijn geboortegrond uitbeelden. Ze had een aardige stem en oogstte een verdiend succes. Piet stond naast haar en sloeg de bladzijden om.

„Buitengewoon aardig,” prees hij, „dat is ten minste wat anders dan die eeuwige zeemanswalsen.”

„Zweedsche volksmuziek is heusch beschaafder en vooral inniger dan men geneigd is aan te nemen, als men uitsluitend afgaat op wat gewoonlijk daarvan ten gehore wordt gebracht.” Loes was

in haar element en liet zich volop gaan in haar geestdriftige verdediging van den volkszang.

Oom Theo had enkele malen een goedmoedelijk knipoogje in de richting van zijn vrouw geworpen. Ze had zijn bedoeling begrepen, ook haar was het opgevallen hoe goed haar nichtje met den jongen collega van haar man kon opschieten.

* * *

Loes en Piet bleven met enkele familieleden den nacht over. 's Anderendaags maakte het gezelschap een lange wandeling door de bollenvelden, waar hyacinten en vroege tulpen in vollen fleur stonden. De jongelieden bleven geregeld enkele tientallen meters achter en ze hadden schijnbaar meer oog voor elkaar dan voor de bloemenpracht.

Loes zat met een frisschen, blos en schitterende oogen aan de koffietafel en — alsof het vanzelf sprak — Piet zat weer naast haar. Dat was ook het geval, toen ze in den namiddag huiswaarts keerden. Oomen tante hadden hen tot de tram weggebracht en wuifden hen na tot een kromming van den weg hen aan hun oog had onttrokken.

Loes zat in een hoekje en leunde behaaglijk achterover. Van ter zijde

nam Piet haar zuiver profiel op. Hij legde zijn hand op de hare, waardoor ze zich gedrongen voelde hem aan te zien.

„Dat waren prettige dagen, Loes,” zei hij, en hij hield even haar oogen met zijn warmen blik vast. „Je oom en tante hebben er slag van de menschen op hun gemak te stellen. Op kantoor mag iedereen hem ook graag, dat heb je wel gemerkt.”

„Ja,” antwoordde ze, „iedereen houdt van hem. Hebben jullie op kantoor veel met elkaar te maken?”

„Heel veel zelfs. Je begrijpt wel, dat ik als secretaris van de directie regelmatig contact moet houden met den hoofdboekhouder.”

Hij praatte enthousiast over zijn werk. Hij was bedrijfseconoom, vertelde hij, en had verleden jaar zijn doctoraal gehaald, waarna hij op proefschrift was gepromoveerd. Op zijn gebied had hij uiterst moderne begrippen en hij toonde daarnaast den sociaal kant van de zaak zeer wel aan te voelen.

Loes liet hem maar gaan. Ze schepte er een eigenaardig genot in hem over zichzelf te hooren spreken, onopgesmukt en zonder ijdelheid, zelfbewust en met een vast vertrouwen in de toekomst. Hoe lang ken ik hem eigenlijk? vroeg ze zich verwonderd af. De korte tijd van samenzijn had reeds een hechten band tusschen hen gesmeed, waardoor het haar een plotseligen schok gaf zijn aankondiging te hooren:

„De volgende halte moet ik er uit. We zullen dus afscheid moeten nemen, maar voordien zou ik je dit nog vragen: dit is toch, hoop ik, niet voor 't laatst, dat we elkaar zien, wel? Kunnen we niet een afspraak maken voor aanstaanden Zondag? We zouden een fietstochtje kunnen maken, met bijvoorbeeld Zandvoort als bestemming. Goed?”

Ze knikte verheugd, blij in het vooruitzicht hem spoedig weer te ontmoeten. Terwijl de tram al vaart minderde en hij opstond om uit te stappen, drukte hij haar warm de hand en noemde de plaats van samenkomst.

„En zul je me intusschen niet vergeten? Zul je nog eens terugdenken aan de eerste kennismaking met Piet Lankman?”

Haar mond vormde een „o” van verbazing en ze keek hem met groote oogen na.

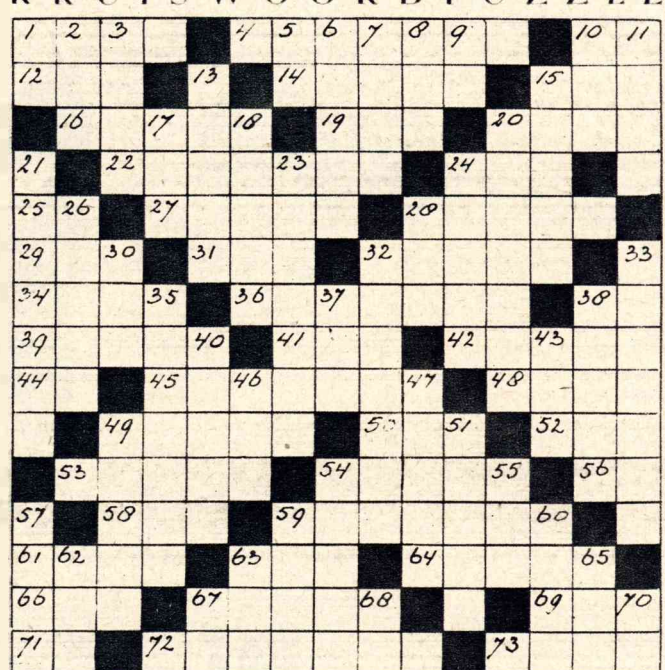
„Zeker,” zei hij nog over zijn schouder, „dokter Lankman!”

Een klein, miezerig manneke, half kaal...

K R U I S W O O R D P U Z Z L E

Verticaal:

Horizontaal:

- 1 larve
- 4 treklat
- 10 wederkerend voor-naamwoord
- 12 vogel
- 14 voegwoord
- 15 gesloten
- 16 schraal
- 19 boom
- 20 deel van den dag
- 22 schenking
- 24 vloerbedekking
- 25 getij
- 27 werktuig
- 28 zakken
- 29 loop
- 31 oogenblik

32 tent

- 34 strook
- 36 helper
- 38 voorvoegsel
- 39 kaartenverzameling
- 41 gravin van Holland
- 42 leefregel
- 44 spil
- 45 stad in België
- 48 nuk
- 49 stijf
- 50 afsluiting
- 52 Turksche titel
- 53 natuurverschijnsel
- 54 ongenoegen
- 56 en anderen
- 58 staaf
- 59 booze geesten

61 rivier in Duitsch-

- land
- 63 straf
- 64 stad in België
- 66 niet moedig
- 67 seizoen
- 69 snelle trek
- 71 voertuig
- 72 stad in Italië
- 73 rekening

Onlossing:

Bodega, Xantippe, Ec, zalm, fat, rijk, droes, ar, p, pi, s, e, fl, grut, koest, la, spits, ra, mee, aak, arc, wars, ir, ap, p, oliemolen, r, dok, ade, sol, p, molenaars, f, ka, no, star, kot, ver, oog, er, bleek, it, oraal, kaap, ai, e, r, s, z, nn, adder, ego, nel, Kobe, dr, Napoleon, portec.

- 1 familielid
- 2 lichaamsdeel
- 3 handeling
- 5 voorzetsel
- 6 voetpunt
- 7 denkbeeld
- 8 voorzetsel
- 9 Siameesche munt
- 10 afgemat
- 11 vogel
- 13 genoegen
- 15 heilig voorwerp
- 17 plakmiddel
- 18 vuurpijl
- 20 te kort schietend
- 21 ontrouw
- 23 hulpmiddel op school
- 24 tijdsdeel
- 26 Nederlandsch dichter
- 28 spoedig
- 30 troefkaart
- 32 hoeveelheid
- 33 deel van een varken
- 35 priester
- 37 vaarwel
- 38 kleur
- 40 broeikas
- 43 tijdperk
- 46 zoogdier
- 47 grasveld
- 49 vergelding
- 51 vaartuig
- 54 vrucht
- 55 riviertje
- 57 zijtak van den Douro
- 59 vrouw
- 60 Romeinsch heerscher
- 62 bloeiwijze
- 63 betalingsbewijs
- 65 betekenis
- 67 persoonlijk voor-naamwoord
- 68 het Romeinsche rijk
- 70 aanlegplaats

DAMMEN

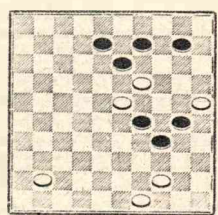
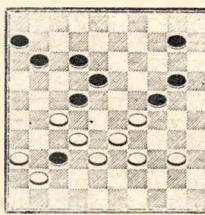
TER OPLOSSING

Probleem No. 37* P. v. Dijk, Amsterdam

Probleem No. 38* H. Meijer, Apeldoorn

No. 35* Wit 23-18, 47-41, 21-16, 39-34, 37-31, 22-2, 2-10, 50-44 wint op tempo.

No. 36* Wit 26-21, 27-21, 47-42, 42-44 (43-49), 45-40 (49-38), 49-43, 40-35 wint.

Voor beide problemen geldt: Wit speelt en wint.

OPLOSSINGEN

UIT DE PARTIJ

In den wedstrijd om het kampioenschap van Nederland kwam de volgende stelling voor: Zwart, 2, 3, 12/14, 16, 18, 19, 21, 23, 24; Wit 27, 28, 31, 32, 34, 35, 40, 45, 47/49. De Rotterdamsche meester Ph. J. Ham forceerde met zwart op leuke wijze winst door 24-29! met de dreiging 29-33, 23-29, 19-26. Op wit 31-26 wint zwart een schijf door 29-33, 33-31, 3-12. In de partij speelde wit 34-30 waarna het offer 29-33 gevolgd door 21-26 zwart schijfwinst opleverde.

R. C. K.

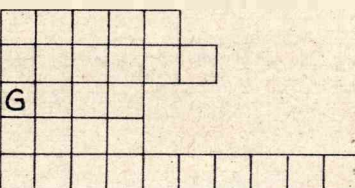
VOOR DE JEUGD

SPREEKWOORDRAADSEL

Het geheel bestaat uit elf letters. Om jullie op weg te helpen, geven we de volgende omschrijving van enkele onderdelen van het spreekwoord.

1. 8. 9. 10. is 'n zeer deftige stand.
6. 1. 7. 2. is een plaatsbepaling.
3. 4. 2. 9. 5. 6. gereed, genegen om iets te doen.
11. 2. 4. 6. 9. is een deel van een trap.
3. 9. 8. is een slaapplek.
2. 1. 11. is een knaagdier.
8. 7. 10. is een diepte in de bergen.
6. 5. 9. 2. is een beest.
10. 4. 5. is een steensoort.

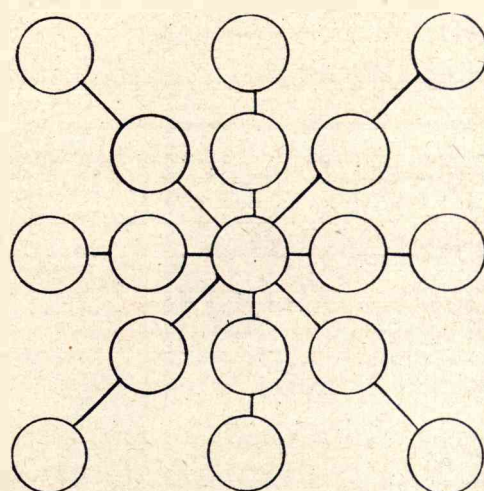
DIERENPUZZLE

In te vullen de namen van vijf zoogdieren. De beginletters moeten de naam vormen van een ander zoogdier.

RAADSEL

DE	HEBBEN	HOOFD	BESTE
HAND	PER	STE	

CIRKELPUZZLE Zet in deze 17 cirkels de getallen 1—17. Doe het zo dat de som van de vijf getallen, die zich telkens in eenzelfde rij bevinden, 45 bedraagt. Op de horizontale en verticale middenrij mogen alleen oneven getallen staan. De som der 8 buitenste cirkels moet gelijk zijn aan de som der 8 binnenste cirkels (de middencirkel niet meegeteld).

OPLOSSINGEN: Rekenkundepuzzel.

$$\begin{array}{r} 2 \times 3 = 6 \\ + \quad + = + \\ 6 \times 1 = 6 \\ \hline 8 + 4 = 12 \end{array}$$

Dierenpuzzel. Olifant, tijger, tapir, ezel, ree. Hoe kom ik er? Klap. Krap. Kras. Bras. Bral. Brul. Brug.

Plantenpuzzel. 1. Akelei. 2. Nepeta. 3. Jasmijn. 4. Erinus. 5. Reseda. 6. Anjer.

TOT LEERING ENDE VERMAECK!

Het leven schijnt akelig eenvoudig tot-
dat het eenvoudig akelig wordt.

Liefde is een andere naam voor geven.

In liefde — precies als bij autorijden —
is een derde risico.

GOEDE GETUIGEN

De gediensgiste kwam mededeelen dat het haar plan was om te vertrekken en gezien het feit dat er sinds eenige dagen een goedge jongeman haar kwam halen, was het niet moeilijk daaruit te concluderen dat zij trouwplannen had.

„Marie, is het werkelijk waar dat je er over denkt, om te gaan trouwen?” vroeg mevrouw haar.

„Ja, mevrouw!”

„Toch niet met dien jongen die sinds eenige dagen hier op je staat te wachten?”

„Ja, mevrouw, dat is 'm!”

„Maar je kent hem pas een paar dagen!”

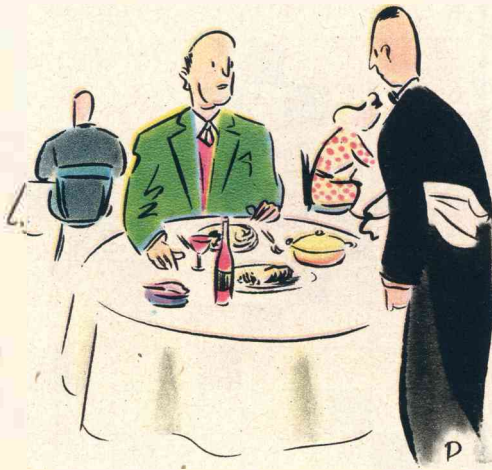
„Morgen wordt het twee weken dat we met elkaar gaan!”

„Vind je dat wel lang genoeg om zoo'n gewichtigen stap te ondernemen, Marie? Je kent hem nauwelijks.”

„O, toch wel, mevrouw. Hij is niet zoo vreemd voor me als 't wel lijkt. Een meisje, dat ik ken, is jaren met hem verloofd geweest en zij zegt dat hij niet zoo kwaad is.”

„Merkwaardig, zooals die souffleur en die hardhoorige tooneelspeler op elkaar zijn ingesteld.”

Aul Ober: „Is er iets niet naar wensch, mijnheer? Waarom eet u niets?” — Gast: „Ik vind 't zoo zielig, dat deze haas is geschoten, hij had nog zooveel muizen kunnen vangen.”

JAMMER

Twee oude heertjes liepen te wandelen. Zij waren allebei de negentig reeds gepasseerd. Op een gegeven oogenblik kwam een aardig meisje voorbij van om en nabij de twintig lentes. Een der beide oudjes bleef staan en tuurde haar na.

„Ach....” mompelde hij, „was ik toch nog maar zeventig!”

EEN KINDERBOODSCHAP

Fritsje moet een pakje kindermeel gaan halen en gehoorzaam gaat het ventje den nabijgelegen kruidenierswinkel binnen en zegt: „Ik zou graag een pakje meel willen hebben om kinderen te bakken.”

HET CADEAU

Wat heb jij voor je verjaardag gekregen, Karel?”

„Ik mocht van vader mijn kies laten trekken!”

Teekeningen: Fr. Piët, A. Heijn, Delke-M. Backer, P. Telchuijs, Ill. Blatt

Waarom wonen helderzienden toch altijd drie-
hoog in een goedkope
buurt?

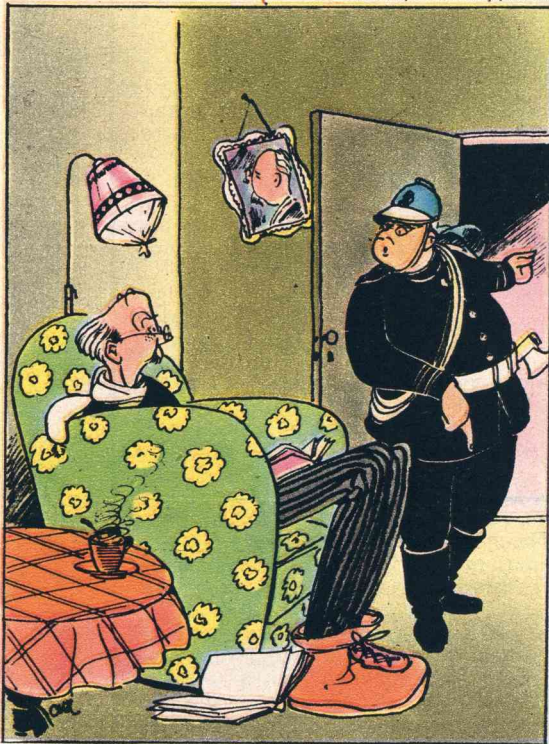
DUIDELIJK

Wat is een wedu-
naar?” vroeg de onderwijzer.

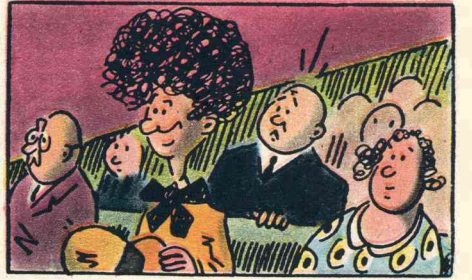
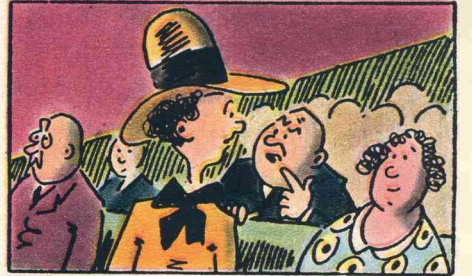
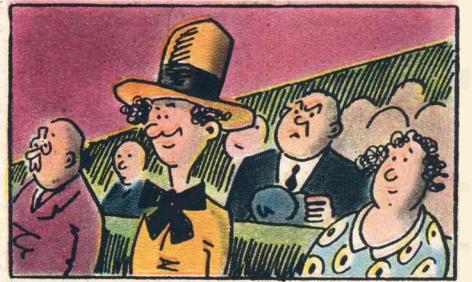
„De man van een weduwe, meneer,” luidde het antwoord.

MOEDERLIJKE ZORGEN

En zorg er voor, lieve jongen,” schreef een moeder aan haar zoon die in den militairen dienst was, „dat je des morgens bijtijds opstaat, zoodat niet het heele regiment op jou moet wachten bij het ontbijt.”

„Meneer Pieters, d'r is onder u brand uitgebroken. U moet onmiddellijk uw woning verlaten.” — „Hè, wat jammer, voor 't eerst in veertien dagen heb ik nou 's warme voeten.”

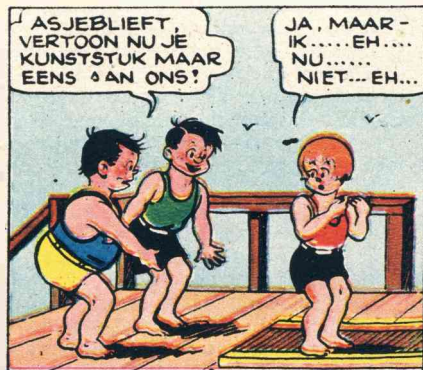

De man die in de bioscoop zijn hoed op hield.

BESTAAN ER EEUWENOUE EIKEN?

Eiken kunnen inderdaad eeuwen oud worden maar zijn lang niet de eenige bomen, die een zeer eerbiedwaardigen leeftijd kunnen bereiken. De iep kan 300 jaar worden, de klimop 335, de ahorn 516, de lariks 576, de sinaasappel 630, de cypres 800, de olijf 800, de walnoot 900, de plataan 1000, de linde 1100, de spar 1200, de eik 1500, de ceder 2000, de taxis 2300. Het record wordt geslagen door den mammoetboom in Californië en een soort cypres in Mexico, die 4000 à 5000 jaar moeten zijn.

VOOR DE JEUGD

PANORAMA. Geïllustreerd weekblad, verschijnt Donderdags. Hoofdredacteur: J. A. M. Douwes, Heemstede. Plaatsvervanger: W. N. Stuifbergen, Haarlem. P 1200/1

Verantwoordelijk voor de advertenties: W. H. van Baarle, Overveen. Druk en uitgave: N.V. Drukkerij De Spaarnestad, Haarlem.

K 1311

Abonnementsprijs 13 cent per week; per kwartaal f 1.69, franco per post f 1.80 per kwartaal bij vooruitbetaling; losse nummers 16 cent. Voor postabonnementen en adreswijzigingen van postabonnementen gelieve men zich uitsluitend te wenden tot het bureau te Haarlem. Bureau's: HAARLEM: Nassaulaan 51, Telef. Int. 13866, Giro nr. 142700. AMSTERDAM, Singel 263, Telef. Int. 33170, Giro nr. 97946. ROTTERDAM, Provenierssingel 27, Telef. Int. 47133, Giro nr. 101981. 's-GRAVENHAGE, Stationsweg 95, Telef. Int. 111666, Giro nr. 43141. UTRECHT, Biltstraat 142, Telef. Int. 13473, Giro nr. 149597. ENSCHEDE, Oldenzaalschestraat 56, Telef. Int. 2188, Giro nr. 383773. ARNHEM, Nieuwe Plein 42, Telef. Int. 24825, Giro nr. 383772. 's-HERTOGENBOSCH, Stationsweg 27, Telef. Int. 4286, Giro nr. 129750. MAASTRICHT, Stationsstraat 20, Telef. Int. 5851, Giro nr. 124690. VISSINGEN, Bartholuststraat 5, Telef. 81.